

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН

ЗА РЕШАВАЊЕ ПИТАЊА ИЗБЕГЛИХ, ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА
И ПОВРАТНИКА ПО ОСНОВУ СПОРАЗУМА О РЕАДМИСИЈИ

За период
2021 – 2025

Јагодина, Август, 2022. године

С А Д Р Ж А Ј	страна
Уводна реч градоначелника	3-4
Увод	5-12
Резиме	13-14

Поглавље I

1.Основни подаци о Граду Јагодини	15
Геолошке, геоморфолошке, климатске и хидролошке одлике	16-18
Спорт и рекреација	18-19
Пољопривреда	19-20
Демографски подаци	20-22
Економска ситуација	22-24
Образовање	24-26
Туризам	27
Здравство	27-28
Правни оквир Гграда Јагодине	28-30
Повереништво за избеглице и миграције	30

Поглавље II

1 Подаци о избеглим и интерно расељеним лицима у Јагодини	31
2..Подела према држави порекла	31
3. Подела по старосним групама	31-32

Поглавље III

1.Анализа стања и закључци	33
2.Анализа стања, анализа заинтересованих страна и анализа проблема	33-37
3.Подела према извору прихода	37-38
4. Закључци	39
5. Препоруке	40

Поглавље IV

1. Приоритетне циљне групе Акционог плана	42-43
--	-------

Поглавље V

1. Општи и специфични циљеви	44-48
-------------------------------------	-------

Поглавље VI

1. Активности – задаци за реализацију ЛАП	48-58
--	-------

Поглавље VII

1. Ресурси / буџет	59
---------------------------	----

Поглавље VIII

1. Аранжмани за примену	60-61
--------------------------------	-------

Поглавље IX

1. Праћење и оцена успешности	62-63
--------------------------------------	-------

УВОДНА РЕЧ

ГРАДОНАЧЕЛНИКА ЈАГОДИНЕ

Град Јагодина и локална заједница, доношењем Локалног акционог плана за избегла и интерно расељена лица и повратнике по основу споразума о реадмисији, преузеле су одговорност у бризи о онима којима је помоћ друштва неопходна у условима када су проблеми појединаца и породица, као у целој земљи, изузетно сложени.

Наш град је, усвајањем овог акта, озваничио своју дугододишњу замисао и визију која отвара и пружа једнаке могућности свим грађанима и грађанкама да живе достојанствено и да имају прилику да једнако развијају своје потенцијале. Овим документом, свакако смо желели да дамо смернице које ће допринети да Јагодина буде место за живот по мери човека.

Наш Локални акциони план резултат је заједничког рада представника свих установа Града Јагодине: Дома здравља, Центра за социјални рад, школских и предшколских установа, Црвеног Крста, Полицијске управе Града Јагодине, представника градске управе и Комесаријата за избеглице, дакле уз подршку институција Републике Србије. Наравно, он добија и на значају јер је настао и као део наше жеље да покушамо решити проблеме, ове угрожене категорије наших суграђана и олакшамо њихову интеграцију у локалну заједницу.

Потребно је истаћи и то да трајним стамбеним збрињавањем и економским оснаживањем, значајно упориште добио и део који се индиректно односи и на популациону политику, која је болна тема у нашој земљи. Познато је да је стопа наталитета сваке године нижа од жељене, па се овај наш заједнички ангажман може сматрати и као допринос у стварању услова да ове категорије становништва лакше доносе одлуке о ширењу породица.

Наиме, План је усмерен ка решавању проблема и потреба свих наших суграђана, који су нашли уточиште у нашем Граду после ратних дејстава од 1991 до данас. Планом су обухваћене и уважене њихове потребе и жеље које се односе на допринос афирмацији и неговању истинских вредности заснованих на принципима хуманости и поверења.

Реализација овог плана зависиће од нас самих, од наше воље и тежњи да живот наших суграђана учинимо богатијим, квалитетнијим, уз поштовање свих њихових потреба.

Свакако би желео да истакнем захвалност руководствима свих градских институција које су дале свој допринос и учествовале у креацији и изради овога плана и који ће се старати да, уз њихову несебичну помоћ и подршку, он буде и преточен у стварност.

Не могу, а да не истакнем своје уверење да ће наши заједнички напори, усмерени на побољшање квалитета и услова живота наших становника, у периоду пред нама, бити плодно тло за креирање окружења примерено човеку.

Градоначелник,
Ратко Стевановић

УВОД

Избеглиштво је одувек представљало једну од неминовних последица ратова и нецивилизованих понашања екстремних режима, без обзира да ли је значило миграције под притиском, велике сеобе народа или привремено расељавање становништва. У људској историји су, све до данашњих времена, присутна масовна протеривања, геноцид и расељавања читавих народа. Последњих двадесетак година, од збивања у бившим југословенским републикама и на Косову и Метохији, уточиште на територији нашег Града, нашло је неколико хиљада избеглих, прогнаних и интерно расељених лица. Већи део ове популације остао је да живи и интегрисао се у нашој локалној заједници, али постоји још знатан број породица које живе у изузетно тешким социјално-материјалним условима. Немају решено стамбено питање, без прихода су или са минималним надокнадама недовољним да себи и својој породици обезбеде основне услове за живот. Од првог дана доласка избеглих, а касније и интерно расељених лица на подручје Града Јагодине, предузете су мере пружања помоћи смештајем у друштвеним и приватним просторијама, проналажењем радних места и доделом потребних средстава за обезбеђење основа за нормалан живот.

У оквиру овог документа под појмом:

- Избеглице, а у складу са Конвенцијом УН о статусу избеглице (1951), подразумевају се она лица, која су из основаног страха да ће бити прогоњена због своје расе, националне припадности, припадности одређеној друштвеној групи или због политичког уверења, напустила своју државу и не могу, или због поменутог страха, не желе да се у њу врате. Појам избеглице је Протоколом о статусу избеглице УН (1967) је проширен и на особе које су биле изложене ратним страдањима или другим облицима насиља и зато одлучиле или биле принуђене да напусте своју државу. На лица која су због наведених разлога напустила територије бивших република СФРЈ примењује се Закон о избеглицама¹ и Закон о изменама и допунама закона о избеглицама.
- Интерно расељена лица (ирл), подразумевају се сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању у оквиру међународно признатих граница своје државе. Разлози због којих су били присиљени да напусте своје домове могу бити различити: рат, насиље, угрожавање људских права, политички прогон или природне катастрофе (земљотрес, поплава и сл.). Зато што се налазе у оквиру граница своје земље, могућности њихове међународне заштите су ограничене. Иако их, за разлику од избеглица, не штити Конвенција УН, штите их национални закони, међународно хуманитарно право и међународни правни акти у области људских права.
- Повратници по основу Споразума између Републике Србије и Европске заједнице о реадмисији лица која незаконито бораве (у даљем тексту: Споразум о реадмисији), су сви они држављани

Републике Србије који не испуњавају или више не испуњавају важеће услове за улазак, боравак или настањење на територији државе чланице ЕУ, уколико је доказано или ако је могуће на основу поднетих *prima facie* доказа веродостојно претпоставити да јето лице држављанин Србије. То су лица која су се добровољно или присилно вратила у Републику Србију из држава ЕУ у којима су неосновано боравила.

- Израдом Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу споразума о реадмисији који живе на нашој територији, локална самоуправа изразила је своју заинтересованост и жељу да својим суграђанима – избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима по основу споразума о реадмисији обезбеди услове за што квалитетнији живот у локалној заједници. Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу споразума о реадмисији представља анализу постојећег стања и план активности чија је реализација од изузетног значаја за побољшање квалитета живота ових лица.
- Тражиоци азила су страни држављани који су, у складу са важећим законима, затражили неки од облика међународне заштите на територији Републике Србије а о чијем захтеву није донета коначна одлука. Азил је право на боравак и заштиту, које има странац, коме је на основу одлуке надлежног органа, који је одлучивао о његовом захтеву за азил у Републици Србији, одобрено уточиште или други облик заштите предвиђен Законом о азилу.
- Мигранти у потреби без утврђеног статуса су лица пореклом са подручја Блиског и Средњег истока и Африке, која немају регулисан статус на територији Републике Србије, а која су у Републику Србију ушла из неке од суседних земаља.

Главни правац нашег деловања, формулисан у овом документу, односи се на обезбеђење услова за локалну интеграцију, решавањем основних потреба избеглих и интерно расељених лица и њихових породица, као и обезбеђење услова за локалну реинтеграцију повратника и њихових породица. Основни циљ локалне интеграције и реинтеграције је обезбеђивање могућности избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима за економску и социјалну равноправност са свим осталим грађанима и за достојанствен живот у заједници. Најновија искуства указују на потребу за интентивном сарадњом са релевантним страним и домаћим институцијама/организацијама на националном и локалном нивоу. У циљу достизања потребног нивоа сарадње, неопходно је да локалне институције у те сврхе ангажују одређена средства, пре свега у форми времена и расположивости. Улога локалне самоуправе је кључна за успешан почетак и одвијање овог процеса.

У овом документу под процесом *локалног акционог планирања унапређења положаја избеглих¹, интерно расељених лица² (ИРЛ) и повратника по основу споразума о реадмисији³* подразумевамо процес

доношења одлука о томе које промене значајне за живот избеглих, интерно расељених лица и повратника намеравамо да остваримо у свом локалном окружењу у току предвиђеног временског периода. Тај процес се заснива на идентификовању најбољег начина ангажовања капацитета свих социјалних актера у заједници у планирању и примени плана. *Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника* посматрамо као резултат процеса планирања или планску одлуку којом су дефинисани основни начини остваривања циљева развоја ове области живота локалне заједнице. У оквиру овог документа, под *избеглим и интерно расељеним лицима* подразумевају се сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању, због рата на простору бивших југословенских република и бомбардовања Косова и Метохије, укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус грађана Републике Србије, али и даље имају нерешене егзистенцијалне проблеме настале у току избегличког статуса. Повратници су сви они грађани Републике Србије који су изгубили или нису имали право боравка у земљама ЕУ.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника у Граду Јагодина, настао је као резултат учешћа у пројекту подршке институцијама Владе Републике Србије које су надлежне за избегла и интерно расељена лица. Решавање проблематике повратника спроведена је у оквиру пројекта "Јачање капацитета Републике Србије на пољу миграција".

Општи циљ пројекта је проналажење решења на нивоу државе која ће пружити подршку Влади Републике Србије да, на ефикасан и одржив начин, одговори на потребе избеглих, ИРЛ и повратника.

Пројекат је финансирала Европска унија, а спровела Међународна организација за миграције (ИОМ). Корисници Пројекта су биле институције Владе Републике Србије које су надлежне за избегла и интерно расељена лица: Комесаријат за избеглице Републике Србије, Министарство за Косово и Метохију и Министарство рада, запошљавања и социјалне политике, као и друга надлежна министарства, градска/општинска повереништва за избеглице и одабране општине/градови. Стратешки оквир пројекта одређен је у складу са политиком и правцима деловања дефинисаним Националном стратегијом за решавање питања избеглих и ИРЛ, Стратегијом о реинтеграцији повратника по Споразуму о реадмисији, Стратегијом за управљање миграцијама и другим националним стратешким документима од значаја за ову област.

У циљу координираног рада, коришћења научених лекција и најбољих пракси, овај пројекат узима у обзир постојеће пројекте изградње капацитета на локалном нивоу, а нарочито оне који су у домену социјалне, економске и стамбене политике. Креирање и спровођење локалних акционих планова за унапређење положаја избеглих, ИРЛ и повратника овде се третира као део ширег механизма смањења сиромаштва и социјалне искључености осетљивих друштвених група. Локални план акције за унапређење

положаја избеглица, ИРЛ и повратника, са детаљном разрадом активности, доноси се на период од 2021. до 2025. године.

Стратешки оквир Пројекта одређен је у складу са политиком и правцима деловања дефинисаним Националном стратегијом за решавање питања избеглих и интерно расељених лица и другим националним стратешким документима од значаја за ову област. Локални план акције за унапређење положаја избеглица, ИРЛ и повратника доноси се на период од 4 године (2021 – 2025), и временски је усклађен са усвојеном Стратегијом развоја социјалне заштите града Јагодине.

Процес израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, ИРЛ и повратника у Граду Јагодина, заснивао се на интерактивном приступу чије су основне методолошке карактеристике да је:

- Локални – спроведен је у локалној заједници, уважава локалне специфичности и прилагођен је ситуацији у локалној заједници;
- Партиципативан – укључио је различите битне актере процеса друштвено организоване подршке избеглим, ИРЛ и повратницима у локалну заједницу
- Утемељен на реалним околностима, расположивим ресурсима и потребама унапређења положаја избеглих, ИРЛ и повратника;
- Користи савремене методе планирања и анализе свих важних елемената потребних за доношење одлука;
- Подстиче одговоран однос различитих друштвених актера у локалној заједници.

За потребе процеса, прикупљање и анализу основних податка о положају и потребама избеглих, ИРЛ и повратника у Граду Јагодина, коришћени су следећи извори: резултати из Упитника за породице избеглих лица у 2012. и 2020. години, статистички подаци, различити извештаји и документи, подаци Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије, Градског повереништва за избеглице, Црвеног крста, итд. Процес израде Плана спроведен је у периоду новембар, 2020. – јануар, 2021.год. У складу са Одлуком о приступању изради Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу споразума о реадмисији у Јагодина (2021-2025), нацрт Акционог плана обрадила Градска управа за друштвене делатности и координатор за права избеглих, прогнаних и расељених лица Снежана Јовановић, а добијено позитивно мишљење службе за стратешки развој Града Јагодине и начелника управе за друштвене делатности Маринка Киклића.

Захвалност учесницима/цама у процесу локалног акционог планирања

У циљу израде Локалног акционог плана за решавање питања избеглих и интерно расељених лица и повратника, у Граду Јагодина формирана је радна група, а потом одлуком Градског већа, Савет за

управљање миграцијама и трајна решења. Савет за управљање миграцијама и трајна решења састављен је од представника локалне самоуправе, заменика градоначелника, шефа групе за инвестиције, пројекте и привређивања, сарадника за социјалну заштиту и координатора за права избеглих, прогнаних и расељених лица, социолога из Центра за социјални рад, представника образовања, полиције и представника Црвеног крста.

Улога Савета за управљање миграцијама и трајна решења је да:

- Унапреди сопствене капацитете за планирање кроз одговарајуће обуке;
- Обезбеди потребне податке непосредно од циљних група и социјалних актера у систему подршке избеглим, ИРП и повратницима;
- Размењује информације и учествује на састанцима од значаја за процес планирања;
- Примењује усвојене методе планирања током процеса планирања;
- Дефинише циљеве, правце развоја и сарађује са различитим релевантним локалним и републичким актерима;
- Планира праћење и оцењивање успешности примене локалног акционог плана;
- Ради на писању завршног документа;
- Иницира јавну расправу о нацрту документа и допринесе да финална верзија буде предложена Скупштини Града на усвајање.

Чланови/ице Савета за управљање миграцијама и трајна решења су:

Име и презиме	Институција/организација	Функција у Савету за миграције
Снежана Вукашиновић	Градска управа - заменик Градоначелника града Јагодине	председник
Маринко Киклић	Градска управа за друштво делатности	члан
Бобан Живковић	Полицијска управа Града Јагодине	члан
Снежана Јовановић	Градска управа - координатор за права избеглих, прогнаних и расељених лица	члан
Босилјка Арсенијевић	Служба за запошљавање	члан
Зоран Марковић	Образовање Града Јагодине	члан
Радмила Трајковић	Центар за социјални рад	члан
Татјана Ристић	Црвени крст	члан
Милош Лукић	Дом здравља Јагодина	члан

Захваљујемо се свим члановима/цама Савета на учешћу у процесу планирања.

Остали актери укључени у сам процес локалног акционог планирања су били представници/це Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије, Повереништво Комесаријата за избеглице и миграције, Центра за социјални рад Јагодина, Црвеног крста Јагодина. Посебну захвалност изражавамо Комесаријату за избеглице и миграције Републике Србије.

Комесаријат за избеглице

Комесаријат за избеглице, као посебна организација у систему државне управе основан је Законом о избеглицама („Службени гласник РС”, број 18/92, „Службени лист СРЈ”, број 42/02 - СУС и „Службени гласник РС”, број 30/10) за обављање стручних и других послова који се односе на збрињавање, повратак и интеграцију избеглица утврђене овим законом и с њима повезане управне послове.

Усвајањем Закона о управљању миграцијама („Службени гласник РС”, број 107/12), Комесаријат за избеглице образован Законом о избеглицама наставља рад под називом Комесаријат за избеглице и миграције (у даљем тексту: Комесаријат), у складу са надлежностима утврђеним овим законом и другим законима.

У складу са Законом о избеглицама Комесаријат обавља послове који се односе на: признавање и престанак статуса избеглица; збрињавање избеглица; регистрацију избеглица; усклађивање пружања помоћи избеглицама од стране других органа и организација у земљи и иностранству и старање о равномерном и благовременом пружању помоћи; обезбеђивање смештаја односно размештаја избеглица на подручја јединица локалне самоуправе; предузимање мера за повратак избеглица; решавање стамбених потреба лица у складу са овим законом; вођење евиденција из своје надлежности и установљивање база података и обавља друге послове утврђене овим законом.

У складу са Законом о управљању миграцијама Комесаријат обавља послове који се односе на: предлагање Влади циљева и приоритета миграционе политике; предлагање Влади мера ради постизања позитивних ефеката законитих миграција и сузбијања незаконитих миграција; праћење спровођења мера миграционе политике; пружање органима државне управе, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе података од значаја за израду стратешких докумената из области миграција, предлагање пројеката из области управљања миграцијама из делокруга свог рада и израду годишњег извештаја Влади о стању у области управљања миграцијама.

Комесаријат обавља послове који се односе на: прикупљање, обједињавање и анализу података и показатеља за управљање миграцијама; извештавање о имиграцији и емиграцији; израду и редовно

ажурирање миграционог профила Републике Србије; успостављање јединственог система за прикупљање, организовање и размену података; успостављање сарадње са члановима Европске миграционе мреже; обуку и оспособљавање лица која обављају послове од значаја за управљање миграцијама, старање о доступности информација од значаја за миграциона питања, као и друге послове одређене законом.

Комесаријат обавља стручне и административно-техничке послове за потребе Комисије за нестала лица коју је образовала Влада, и: води јединствену евиденцију несталих лица у оружаним сукобима и у вези са оружаним сукобима на простору бивше СФРЈ од 1991. до 1995. године и Аутономне покрајине Косово и Метохија од 1998. до 2000. године; води евиденцију о ексхумираним, идентификованим и неидентификованим посмртним остацима из појединачних и масовних гробница; издаје потврде о чињеницама о којима води службене евиденције; врши исплату трошкова ексхумације, идентификације, погребне опреме и превоза посмртних остатака идентификованих лица до места сахране у Републици Србији, односно до границе - уколико се ради о прекограничном преносу посмртних остатака, као и трошкова услуга експерата судске медицине или тимова експерата одговарајућих установа за судску медицину, ангажованих за потребе рада Комисије за нестала лица; врши исплату једнократне новчане помоћи за трошкове сахране у висини накнаде погребних трошкова утврђене законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање; додељује средства за финансирање програма удружења породица несталих лица у складу с прописима којима се уређује финансирање програма од јавног интереса која реализују удружења.

Комесаријат остварује сарадњу с организацијом Црвеног крста, хуманитарним, верским и другим организацијама, удружењима и грађанима.

Уредбом о збрињавању избеглица (Службени гласник РС, бр. 20/92, 70/93, 105/93, 8/94, 22/94, 34/95 и 36/04) као и Уредбом о начину збрињавања прогнаних лица („Службени гласник РС“ број 47/95), уређени су начин и обим пружања помоћи у збрињавању избеглица као и поступак утврђивања њиховог статуса.

Националном стратегијом за решавање питања избеглих и интерно расељених лица за период 2015-2020. године, Република Србија се определила да у сарадњи са различитим субјектима на међународном и националном нивоу, обезбеди избеглицама трајна, одржива и примерена решења кроз приступ свим правима, услугама и ресурсима на једнаким основама као и држављанима Републике Србије, а интерно расељеним лицима ефективно побољшање услова живота у току расељења и потпуну социјалну укљученост.

Комесаријат за избеглице и миграције је посвећен решавању проблема избеглица, интерно расељених лица, повратника по споразуму о реадмисији и тражилаца азила уз примену законских прописа и међународних стандарда. Стручно и одговорно ради на константном унапређивању својих програма и стратешких докумената у циљу стварања увек ефикасног и одговорног институционалног оквира и

имплементационих механизма који крајњим корисницима обезбеђују адекватна решења у процесу интеграције и реинтеграције као и приступ правима.

Комесаријат за избеглице и миграције је ојачао капацитете и својим програмима и активностима поставља више стандарде у области управљања миграцијама, примарно у области обезбеђивања одрживих решења и побољшања услова живота избеглица, интерно расељених лица, повратника по основу споразума о реадмисији. Пратећи најновије миграционе токове и трендове Комесаријат обезбеђује адекватан смештај и основне животне услове мигрантима током азилне процедуре, и иде корак даље обезбеђивањем адекватних решења у процесу интеграције миграната. Поуздан је и одговоран партнер свим заинтересованим странама у напорима за постизање виших стандарда у процесу пружања помоћи свим наведеним категоријама.

---

¹ Према Конвенцији УН о статусу избеглице (1951), **избеглица** је особа која је из основаног страха да ће бити прогоњена због своје расе, националне припадности, припадности одеђеној друштвеној групи или због политичког уверења, напустила своју државу и не може или због поменутог страха не жели да се у њу врати. Појам избеглице је Протоколом из 1967. год. проширен и на особе које су биле изложене ратним страдањима или другим облицима насиља и зато одлучиле или биле принуђене да напусте своју државу. (<http://en.wikipedia.org/wiki/Refugee>)

² **Интерно расељене особе** су оне које су биле присиљене да напусте своје домове, али су остале у границама своје државе. Разлози због којих су били присиљени да напусте своје домове могу бити различити: рат, насиље, угрожавање људских права, политички прогон или природне катастрофе (земљотрес, поплава и сл.). Зато што се налазе у границама своје земље, могућности њихове међународне заштите су ограничене. Иако их, за разлику од избеглица, не штити Специјална конвенција УН, и даље их штите национални закони, међународно хуманитарно право и међународни правни акти у области људских права. (http://www.articleword.org/index.php/Displaced_person)

³ Према Споразуму о реадмисији са ЕУ, повратник је лице које не испуњава или више не испуњава важеће услове за улазак, боравак или настањење на територији чланице ЕУ, уколико је доказано или ако је могуће на основу података поднетих *prima facie* доказа веродостојно претпоставити да је то лице држављанин Србије

Резиме

Локални акциони план за решавање питања избеглих, интерно расељених лица и повратника је стратешки документ Скупштине града Јагодине који је предложен од стране Савета за управљање миграцијама и трајна решења и усвојен на Скупштини Града Јагодине, а односи се на период 2021 – 2025. године. Општи циљ плана је побољшање егзистенцијалних и социјално-материјалних услова за интеграцију избеглих, ИРЛ и повратника кроз локалне програме за трајно решавање стамбеног питања и економско оснаживање, као и кроз мере олакшавања приступа информацијама и правима из различитих области живота. У оквиру наведеног општег циља, овим акционим планом утврђују се следећи оперативни – специфични циљеви

Специфични циљ 1: У периоду од 2021. до 2025. године, у складу с популационом политиком општине, трајно решити стамбено питање за најмање 65 породица избеглих, интерно расељених лица и повратника откупом домаћинстава с окућницом;

Специфични циљ 2: У периоду од 2021. до 2025. године, трајно решити стамбено питање за најмање 5 породица избеглих, интерно расељених лица и повратника доделом монтажних кућа;

Специфични циљ 3: У периоду од 2021. до 2025. године, трајно решити стамбено питање за најмање 150 породица избеглих, интерно расељених лица и повратника доделом грантова у грађевинском материјалу за довршетак започете градње, или адаптацију безусловних стамбених објеката;

Специфични циљ 4: У периоду од 2021. до 2025. године, трајно решити стамбено питање за најмање 10 породица избеглих, интерно расељених и повратника, изградњом стамбеног објекта са могућношћу закупа, односно откупа;

Специфични циљ 5: У периоду од 2021. до 2025. године, економски оснажити најмање 180 породица избеглих, интерно расељених лица и повратника доделом грантова за доходне активности.

Специфични циљ 6: У периоду од 2021. до 2025. године, У периоду 2021-2025.године, стварати услове за јачање толеранције и разумевање културолошких различитости између тражилаца азила и/или миграната у потреби без утврђеног статуса и примајуће средине развојем и организовањем тематских радионица, округлих столова и других активности усмерених ка отклањању предрасудаи бољем разумевању потреба миграната.

Локални акциони план за решавање питања избеглих, интерно расељених лица и повратника има предвиђене аранжмане за имплементацију који обухватају локалне структуре и различите мере и процедуре које ће осигурати његово успешно спровођење. У оквиру локалних структура, разликују се:

- 1) Структуре за управљање процесом примене ЛПА и

2) Структуре које су оперативне и примењују ЛПА

Структуру за управљање процесом примене ЛПА, након његовог усвајања, представљаће Савет за управљање миграцијама и трајна решења који је учествовао у његовој изради. Овај Савет ће, као део свог будућег рада, направити План управљања применом Локалног плана.

Оперативну структуру за примену овог Локалног акционог плана чиниће институције, организације и тимови формирану у циљу непосредне реализације плана и пројеката развијених на основу Локалног плана. У складу са ЛПА, биће реализована подела улога и одговорности међу различитим актерима у локалној заједници-партнерима у реализацији. Сваки актер ће у складу са принципом јавности и транспарентности рада водити одговарајућу евиденцију и документацију и припремати периодичне извештаје и информације о раду. Извештаји и информације ће бити полазна основа за праћење и оцјењивање успешности рада као и информисање јавности.

Поглавље 1: Основни подаци о граду

Јагодина се простире од 43°52' до 44°07' северне географске ширине и од 21°02' до 21°21' источне географске ширине на надморској висини од 116 метара. Налази се у централном делу Поморавског округа, само 136 km јужно од Београда и 130 km северно од Ниша, на коридору А-10 међународног ауто пута Е-75 и самим тим чини срце Поморавља.

Простире се на површини од 470 km², у подножју Ђурђевог брда, у равници око Белице (која је лева притока Велике Мораве). Кроз територију града протичу реке Велика Морава и Лугомир, а западно од Велике Мораве налазе се планине, Јухор (755 метара) и Црни врх (708 метара), које припадају Родопским планинама.

Јагодина се налази на реци Белици у средњем Поморављу, под којим, у ужем смислу, треба одразумевати Параћинско - Јагодинску котлину, односно узан равничарски појас са обе стране тока Велике Мораве - од Сталаћке клисуре на југу до Багрданског теснаца на северу, на коме се развијају Параћин, Ђуприја и Јагодина као важнији регионални центри и седишта истоимених општина Горњо - Велико - Моравска котлина у којој је смештена Јагодина пружа се меридијански између Сталаћке и Багрданске клисуре. Дугака је 45km, широка око 28km, дубока око 650m а површине је око 600km². Јагодинско поље је део шире области са честим и снажним трусним ударима те се као део Поморавља, поред Подриња и Врањске котлине, убраја у најугроженије области. Према досадашњим појавама трусни удари стижу у Јагодинско поље из источне и западне зоне које корито Велике Мораве грубо одваја. Судаћи по једном од најзначајнијих земљотреса велике јаћине 1910. године, епицентар истоћне зоне лежи у Ресави.

Побрде око града чине огранци околних масива као и терасе настале повлаћењем Панонског језера, а усечене коритима приточних река. У рељефу овог краја, сем овог дела који би издвојили као средишњи и равничарски у средњем току Велике Мораве и доњих токова њених притока, можемо издвојити још две предеоне целине. То су источни планински предео који припада Карпатско-Балканским планинама и западни предео који припада Родопским планинама. Ову целину, западно од Велике Мораве, чине ниске планине Јухор (773 m), Црни Врх (707 m) и огранци Гледићких планина. Између њих је Левачки басен. Јагодинска општина простире се на 470 квадратних километара, обухвата 54 насеља и граници се са седам општина. Северно се граници са општином Свилајнац, северо - источно општином Деспотовац, северо - западно општином Батоцина. На истоку и југо - истоку граници се са општинама Параћин и Ђуприја, на западу општином Крагујевац и југозападно општином Рековац. Кроз Јагодину пролази електрифицирана железничка пруга дуплог колосека којом се средња и централна Европа повезују са јужном Европом и Азијом, а тик поред ње је међународни ауто пут Е - 75.

Геолошки услови

Терен ширег подручја Јагодине је састављен од кристалиника протерозонске старости (Црни врх и Јухор), преко којих леже неогени седименти и квартарне творевине. У протерозоику ове области најраспрострањенији су гнајсеви и лептинолити у којима се налазе амфиболити, лискунски кварцити, микашисти, мермери и магматити са прослојцима црних кварцита. Мермери се налазе на Црном врху, Каленовцу, Горњем Штипљу и Лозовику. Налазе се као слојеви или сочива у гнајсевима или микашистима. Неогени седименти леже преко кристалиника Црног врха и Јухора. Неоген почиње средњемиоценским слатководним седиментима, а у ширем подручју Јагодине представљен је средњемиоценским седиментима Белице. Седименти Белице представљају најмлађу миоценску јединицу и разликују се две категорије седимената. У непосредној близини обода Црног врха и Јухора налазе се сочива и слојеви крупозрних и слабосортисаних шљункова и ређе седиментних бреча. Састоје се од полузаобљених до незаобљених комада метаморфних стена. Са удаљавањем од обода постепено преовлађују глиновити и песковити седименти. Састоје се од песковитих глина у смењивању са крупнозрним песковима. Седименти Белице настали су брзим нагомилавањем теригеног материјала у непосредној близини копна у сасвим плиткој воденој средини. Дебљина миоценских седимената Белице је највероватније око 350 m.

Квартар је заступљен седиментима плеистоценске и холоцеске старости. Плеистоцену припадају језерски седименти (у долини Белице према Црном врху) и лесовидни седименти који се налазе на крајњем северном делу Јухора код села Мајур. Алувијалне творевине леже у долинама Велике Мораве, Белице, Лугомира и речних токова на југоисточним падинама Црног врха.

Геоморфолошки подаци

Побрђе око града Јагодине чине огранци околних масива и терасе које су настале повлачењем Панонског језера, а усечене су коритима приточних река. У рељефу града Јагодине који се издваја као равничарски у средњем току Велике Мораве и доњих токова њених притока, могу се издвојити још две предеоне целине. У питању су источни планински предео који припада Карпатско-балканским планинама и западни предео који припада Родопским планинама. Ову целину западно од Велике Мораве чине ниске планине Јухор (773 m), Црни врх (707 m) и огранци Гледићких планина.

Анализом хипсометријских карактеристика града Јагодине закључује се да је у питању равничарско подручје средње надморске висине од 116 m. Такође је утврђено да се 46,93% (219,5 km²) територије налази на надморској висини између 100 и 200 m. Надморску висину од 200 до 300 m има 33,03% (154,5 km²) територије, од 300 до 400 m 10,98% (51,4 km²), од 400 до 500 m 5,89% (27,6 km²), од 500 до 600 m 2,75% (12,9 km²) и преко 600 m има 0,42% (1,9 km²) територије.

Минимална висина града Јагодине износи 105 m и налази се на северу (сеоско насеље Милошево), док се максимална висина налази на самом југу Града (сеоско насеље Драгошевац) и износи 680 m. Општински центар града Јагодине има највећу коту од 213 m надморске висине – СП “Ђурђево брдо”.

Хипсометријска структура показује да је у рељефу града Јагодине највише заступљен висински појас од 100 до 200 m, односно равничарски терен. Следећи је равничарско-брдски терен, а затим следе брдски и нископланински терен.

Хидролошке карактеристике

Хидролошке потецијале града Јагодине чине релативно сиромашне подземне и површинске воде. Два главна водотока на територији јесу Белица и Лугомир. Река Белица има два крака: Вољавицу и Бешњају. Вољавица извире из Комаричке чуке на Црном врху, док Бешњаја извире из места Ломови које се сматра огранком Црног врха. Од свог извора до ушћа Белица је дуга око 30 km и има више притока са леве стране, али најглавнија притока је са десне стране тока – поток Врба. Са леве стране у Белицу се уливају Лозовички поток, Јошаничка река, Штипљанска река и Вољевачки поток. Лугомир настаје од водотокова Дуленске реке и Жупањевачке реке. Дуленка извире на источним падинама Гледићких планина, а код села Драгошевца се спаја Жупањевачком реком са којом заједно чини реку Лугомир – леву притоку Велике Мораве. Дужина Лугомира од извора до ушћа износи око 50 km.

Издани су се током последњих 30 до 35 година спустили на 10-15 m у побрђима и 25-30 m у вишим деловима. Градски водовод се снабдева водом из бунара дубине 80 m који су лоцирани у селу Рибаре, дуж леве обале Велике Мораве, док алтернативни значај имају воде Буковачке чесме у Буковчу и неискоришћени издани око изворишта горњег тока Јошаничке реке

Клима

Географски положај и рељеф формирају климатске одлике. За цео регион пресудно је то што је високим планинама одвојен од изразитих утицаја Средоземног мора и широко отворен према Панонској низији. Тиме се граде одлике умерено-континентале климе са хладним зимама и топлим летима, уз мања одступања, а у пролеће се осећају снажније топлија струјања са југа утичући на брже топљење снега, на пораст водостаја и бржи раст вегетације. Средња годишња температура износи 11,2 °C – 11,7 °C. Средње месечне температуре ваздуха крећу се од 0,8 °C у јануару до 22,2 °C у јулу. Такав распоред температуре је условљен продором хладних ваздушних маса са севера и топлих са југа. Укупна годишња сума осунчавања износи 2068 часова, од тога на период од марта до октобра отпада 1759 часова или 85% годишње суме, што ово подручје сврстава у област умерене облачности. У јануару је најмање учешће сучаних часова и износи 65, а највеће је у јулу са 306 часова. Падавине у просеку износе 619 mm годишње. Средње месечне

суме су највеће у мају (83 mm), а најмање су у фебруару (35 mm). Релативна влажност ваздуха највећа је у зимским месецима када су температуре ниске, док је у току лета најнижа. Она се креће од 64% до 71%, док је средња вредност притиска водене паре 8,5 mm/Hg, са амплитудама у јануару од 4 mm/Hg до јула од 13,8 mm/Hg.

Ветрови се јављају као стални када проузрокују локалне временске непогоде или као повремени ако их стварају продори ваздуха из суседних области. Врло су значајан фактор јер утичу на климатске промене изазивајући разлике у температури, доносећи падавине или сушу. Северозападни ветар дува најчесталије са особином да доноси велике количине падавина под утицајем ваздушних струја са Атланског океана и Јадранског мора. Други по учесталости је југоисточни ветар кошава који стиже преко долине реке Црнице и креће се низводно све до Багрданског теснаца. Долази са Карпатско-балканских планина услед разлика у ваздушном притиску које настају као резултат високог ваздушног притиска који се образује изнад континенталних области у Украјини и Средоземља где влада низак ваздушни притисак. Током пролећа и лета дува као сув и топао ветар са којим ретко стижу падавине чак и у току зиме, мада доноси сув снег и гради сметове. Трећи по значају је хладни северац нарочито због утицаја на исушивање тла у периоду вегетације од јула до септембра. Јужни ветар, развигорац, дува током целе године. У рано пролеће може да се јави нагло и да траје дуже изазивајући поплаве. Са њим се мешају локала југозападна ваздушна струјања из Левачке котлине или из Варваринског поља, али их Ђурђево брдо омета у продору ка Јагодина.

Спорт и рекреација

Основна карактеристика садашње локалне самоуправе јесте велико расположење за улагање у спорт како у врхунски, тако исто и у школски, рекреативни и спорт на селу. Таквим гледањем на спорт даје се шанса свим клубовима и појединцима да се укључе у спортске активности, тако да се сада из буџета финансира 30 различитих спортских дисциплина или укупно 110 градских и сеоских спортских организација. Регистровано је око 6000 спортиста од пионирске до сениорске категорије.

Сеоске екипе такође учествују у градској лиги у стоном тенису и шаху. За велики број села купљен је сто за стони тенис и шах гарнитуре како би се омладина и рекреативци бавили спортом.

Спортске активности (тренинзи, утакмице, манифестације, рекреација) одржавају се у спортским објектима којима руководи Јагодински спортски савез као специјализована установа овлашћена од Скупштине града за координацију рада спортских организација и одржавање спортских објекта

Јединствен у Србији је простор од 18 хектара на коме се налази већина спортских објеката за одвијање спортских активности. Тај простор, заједно са излетиштем „Поток“, градским стадионом, аква-

парком и зоолошким вртом „Тигар“ чине спортско туристички центар кавим се мало ко у Србији а можда и шире може похвалити.

Аква парк налази се на површини од 3,5 ха са следећим садржајем:

- Олимпијски базен
- Дечији базен
- Рекреативни базен
- Базен за систем великих тобогана

Хала спортова површине 5500 m², изграђена 1978. године. Утакмице и разне манифестације одржавају се сваког викенда. Хала садржи: Велика сала са паркетом, величине терена 40x20 метара у којој се одвијају тренинзи и утакмице рукомета, кошарке, одбојке, такмичења у боксу, кик боксу, и каратеу као и школска настава и важне манифестације општинског, савезног и међународног значаја. Трибине за публику са обе стране терена имају капацитет 2600 седишта.

Комплекс градског стадиона у Јагодини, представља један од најлепших у централној Србији, а и шире. Комплекс садржи: главни стадион изграђен је по светским стандардима, капацитета 14000 места са наткривеним трибинама, помоћни терен за тренинге свих селекција фудбалског клуба, модерну управну зграду клуба површине 1000 m² која садржати просторије за свлачионице, амбуланту, савремене мокре чворове, канцеларијски простор, ложу за специјалне посетиоце фудбалских утакмица.

Тениски комплекс садржи три отворена терена са шљаком, отворени терен за мали фудбал са вештачком травом, затворену халу површине 800 m² за мали фудбал и тенис са вештачком травом са трибином за публику са 200 седишта и свим пратећим објектима, тениска кућа површине 600 m² са канцеларијским простором за Јагодински спортски савез, клубове, рестораном, пратећим просторијама, уређеним паркингом и саобраћајницама. Овај комплекс, у потпуности је опремљен за одржавање врхунских такмичења и рекреацију свих узраста.

Пољопривреда

Територија јагодине је позната по пољопривредној производњи ратарских култура, повртарству и виноградарству у равничарском и брдско планинском подручју. Развијено је и сточарство. Територија града Јагодине обухвата два типа насељених места и то градског и сеоског типа насеља. Пољопривредна производња је заступљена у 11000 пољопривредних домаћинстава.

Пољопривредно земљиште територије Јагодине заузима површину од 46957 хектара. Ове зоне обухватају обрадиве површине и пашњаке. У обрадиве површине спадају оранице, баште, воћњаци, виногради и ливаде.

Површине под ратарским културама су најраспрострањеније:

- 26697 хектара – њиве
- 2419 хектара – воћњаци
- 1156 хектара – виноград
- 979 хектара – ливаде
- Пашњака има у траговима

Демографски подаци

Јагодина има 52 сеоске и 8 градских месних заједница. Што се тиче месних канцеларија на територији општине послује 17 канцеларија које услужују грађане. У последње четири деценије присутан је тренд повећања густине насељености. Географски положај, локација и природни фактори допринели су да територија Града Јагодине буде увек атрактивна за насељавање становништва. Град карактеришу миграциони процеси. У следећој табели приказано је становништво по етичкој припадности по попису из 2002.године

Етничка припадност	Бројно стање	%
Срби	68.851	97,12
Роми	521	0,73
Црногорци	230	0,32
Југословени	120	0,17
Македонци	78	0,11
Бугари	36	0,05
Власи	30	0,04
Мађари	27	0,04
Горанци	11	0,02
Албанци	11	0,02
Муслимани	11	0,02
Бошњаци	6	0,01

Према подацима из 2002. године, у укупном становништву највећи број (97.12%) се декларисао као Срби, Рома је било 0,73% а остали 2,15% декларисали су се као припадници осталих националних или етничких мањина.

По попису из 2002. године, у Јагодини је живело 70.894 становника, а у току једне деценије, забележен је благи пораст, па према прелиминарним подацима последњег цenzуса, Јагодина броји 71.195 становника.

Према подацима из пописа 2011. године, на територији града Јагодине укупан број становника износи 71 852. Од тога, у самом градском насељу живи 37 282 становника, што је 50,70% становника. У сеоским насељима распоређено је 49,30% становника. Густина насељености града Јагодине износи 153,6 стан./km².

Велики број насеља на територији града Јагодине погођен је депопулацијом, док мањи број насеља има позитивну стопу раста становништва.

Насеље	Број становника 2011. године	Површина насеља [km ²]	Гус. насељености 2011. г. [стан/km ²]
Багрдан	809	11,35	71,3
Белица	342	8,49	40,3
Бресје	650	6,87	94,6
Буковче	844	5,75	146,9
Бунар	461	8,7	53
Винорача	999	6,83	146,3
Вољавче	1910	5,12	372,9
Врановац	137	7,49	18,3
Врба	207	9,58	21,6
Главинци	524	7,12	73,6
Глоговац	1287	18,37	70,1
Горње Штипље	145	8,43	17,2
Горњи Рачник	88	7,24	12,2
Деоница	613	7,9	77,5
Добра Вода	379	11,73	32,3
Доње Штипље	202	9,22	21,9
Доњи Рачник	548	6,22	88
Драгоцвет	1147	9,92	115,7
Драгошевац	450	17,38	25,9
Дражмировац	419	7,59	55,2
Дубока	632	10,9	58
Ивковачки Прњавор	88	3,74	23,6
Јагодина	37282	17,64	2114
Јошанички Прњавор	36	12,53	2,9
Каленовац	21	2,57	8,2
Ковачевац	287	5,47	52,4
Коларе	588	15,77	37,3
Кончарево	1640	10,4	157,7

Кочино Село	930	10,55	88,1
Ловци	798	13,45	59,3
Лозовик	282	5,86	48,1
Лукар	116	4,77	24,3
Мајур	2863	12,87	222,4
Мали Поповић	377	4,74	79,6
Медојевац	131	3,11	42,1
Међуреч	394	7,11	55,4
Милошево	1043	17,67	59
Мишевић	150	21,07	7,1
Ново Ланиште	618	18,75*	57,5*
Рајкинац	412	11,06	37,2
Ракитово	2017	4,31	467,8
Рибаре	3601	13,76	261,7
Рибник	287	5,83	49,2
Сиоковац	352	5,35	65,8
Слатина	167	10,16	16,4
Старо Ланиште	460	18,75*	57,5*
Старо Село	52	4,35	11,9
Стрижило	365	1,7	214,9
Топола	20	2,16	9,2
Трнава	2448	3,55	690,5
Црнче	201	6,14	32,7
Шантаровац	390	9,06	43,1
Шуљковац	643	10	64,3

Економска ситуација

Економска предност града Јагодина огледа се у томе што се налази на коридору А-10 ауто-пута Е-75. Има развијену електрификовану железничку пругу којом се средња и централна Европа повезују са Јужном Европом и Азијом. Такође, у граду Јагодини развијене су и телекомуникационе везе.

Економска криза деведесетих година довела је до тога да у Јагодини дође до пропадања и приватизације великог броја предузећа.

У циљу развоја града и радног ангажмана страновништва, на подручју Града Јагодине отворено је 12 фабрика и повећања обима услужних делатности. У структури привредног амбијента, највише су заступљена мала и средња предузећа.

Од 2004. године Јагодина је град који је доживео муњевит економско-инфраструктурни развој и град у коме је саграђено највише стамбено-пословног простора, у односу на број становника. Поред гиганта-фабрике

каблова Јагодина, Јагодинске пиваре и индустрије меса Јухор на привредној мапи града присутан је и велики број приватних предузећа.

На само 500 метара од ауто пута, налази се Индустијска зона површине 150 хектара, на којој се, у оквиру програма за привлачење страних инвестиција, инвеститорима бесплатно даје земљиште са комплетном инфраструктуром, док је једина обавеза инвеститора, да у договору са локалном самоуправом, запосли одређен број радника по хектару.

Почетком марта 2013. године у јагодинској Индустијској зони отворена је италијанска фабрика за производњу цирада за аутомобиле „Confezioni Andrea“ у којој ће се запослити преко 700 радника. У јагодинској Индустијској зони у току је изградња и фабрика руског инвеститора „Nort Karton“ која ће се бавити производњом картонске амбалаже. Италијанска фабрика „Аунде“ отворена је 29. марта 2014. године и бави се производњом седишта за аутомобиле, у којој се запослило више од 250 радника. Реализовани уговори, који се односе на изградњу италијанских фабрика „Andrea Confezioni“, „Aunde“, „Mobil Turin“ и „Vibac“, омогућили су да се до сада запосли више од 1.500 људи. Уговори о изградњи фабрика у наредом периоду потписани су са више страних инвеститора из Италије и Немачке и они ће омогућити отварање више од 3.000 нових радних места. Изградња туристичко-спортског комплекса у чијем се саставу налази Аква парк, Золошки врт, Музеј воштаних фигура, стадион ФК „Јагодина“, затим отварање великог броја најпознатијих страних банака, великих трговинских центара, преставништава домаћих и страних фирми, употпуњују привредни развој Јагодине.

Област/град	Број запослених укупно	Од тога		Учешће запослених старости 15-29 година у укупној запослености, у %	Број запослених на 1000 становника
		Мушкарци	Жене		
Поморавска област	51482	28490	22992	15.8	264
Јагодина	19354	10218	9135	16.2	283

Област/град	Незапослена лица укупно	Први пут траже запослење	Без квалификација	Жене	Број незапослених на 1000 становника
Поморавска област	20565	11442	7110	11253	106
Јагодина	8051	4155	2584	4437	118

Образовање и образовне институције

Предшколско образовање

На територији града Јагодине постоји 31 предшколска група од тога 7 градских и 26 сеоских група. Сви вртићи су реновиран и климатизовани, а изграђена су и 3 потпуно нова објекта после више од 30 година. Цена вртића у Јагодини представља најнижу цену вртића у Србији.

У граду има 7 објеката и то:

1. "Пионир"
2. "Сутјеска"
3. "Лептирић"
4. "Бамби"
5. "Сунце"
6. "Пчелица"
7. "Пивара"

Основно образовање

У Јагодини постоји 11 основних школа од тога 6 градских и 5 сеоских, са 36 подручних одељења.

Градске основне школе;

1. Рада Миљковић
2. Милан Мијалковић
3. Бошко Ђуричић
4. 17. Октобар
5. Горан Остојић
6. Музичка школа „Владимир Ђорђевић“

Сеоске основне школе

1. Љубиша Урошевић

2. Радислав Никчевић
3. Бранко Радичевић
4. Вук Караџић
5. Јоца Милосављевић

Средње образовање

У Јагодини постоје 4 средње школе и то:

1. Гимназија „Светозар Марковић“
2. Економско-трговинска школа „Славке Ђурђевић“
3. Прва техничка школа
4. Електротехничка и грађевинска школа „Никола Тесла“

Високо образовање

Прва мушка учитељска школа у Јагодини, основана је давен 1898.године. и представљала је једну од најбољих учитељских школа на просторима Србије. Учитељски факултет у Јагодини основан је 1993. године заједно са учитељским факултетом у Београду, Ужицу, Врању, Сомбору и Призрену. Успешно наставља дугогодишњу традицију школовања учитеља у Јагодини. Од 2006. године ова институција наставља са радом под називом Педагошки факултет у Јагодини, као једина државна високошколска установа у Поморављу. Факултет организује основне академске студије за образовање учитеља у четворогодишњем трајању, основне академске студије за васпитаче у предшколским установама у трогодишњем трајању, а од школске 2006/07. године и основне академске студије за образовање васпитача у домовима у трогодишњем трајању. На факултету се реализују и акредитовани програми дипломских академских студија — мастер за образовање учитеља, васпитача у предшколским установама и васпитача у домовима. У овој школској години очекује се акредитација докторских студија.

Овај факултет се налази у саставу Универзитета у Крагујевцу.

Мегатренд универзитет је један од највећих приватних универзитета у Србији који своју репутацију гради од 1989. године. Познат по томе што доноси савремене методе и концепте образовања који су своју вредност доказали у пракси, Мегатренд универзитет представља место образовања за будућег менаџера, економисту, инжењера, правника, новинара.

У складу са политиком сталног ширења универзитетске мреже, школске 2010/2011. године, Мегатренд универзитет уписује студенте на четири факултета у Јагодини и то:

1. Факултет за пословне студије
2. Факултет за културу и медије
3. Факултет за компјутерске науке
4. Факултет за државну управу и администрацију

Установе културе

Народна библиотека у Јагодина је модерна установа са дугогодишњом традицијом у раду са књигом, у неговању и задовољавању културних и образованих потреба средине у којој делује. Главна је матична библиотека за Поморавски округ и као таква представља чвориште библиотечно - информационог система ове регије. Библиотека располаже богатим фондом од преко 100.000 књига из свих области људског знања и стваралаштва.

Завичајни музеј је регионална музеолошка установа комплексног типа од изузетне важности са јурисдикцијом над општинама Јагодина, Свилајнац, Рековац и Деспотовац. Музеолошки рад се остварује кроз 5 одељења: археолошко, етнолошко, природњачко, историјско и уметничко. Поред одељења постоје и службе: општа, вођичко - педагошка, библиотечарска, документаристичка, конзерваторска и фототечка. Завичајни музеј је од оснивања 1954. године мењао локације да би коначно 1981. године прешао у зграду бивше "Соколане" (Соколско друштво "Партизан") изградене 1935. године, дело јагодинског архитекте Момира Коруновица. Зграда музеја је 1987 године проглашена спомеником културе. Музеј има 400 м² изложбеног простора и депо од 150 м². Располаже са око 200.000 експоната велике научне и културне вредности.

Музеј наивне уметности у Јагодина је основан 1960. године као прва музејска установа специјализована за сакупљање чување, заштиту, проучавање излагање и публикавање дела наивне уметности. Смештен је у згради која датира из 1929. године. Данас је то установа са богатом колекцијом од преко 2.000 дела из земље и иностранства почев од 1935. године. Такође, представља један од највећих документационих центара за проучавање наивне уметности у Европи. У својој бранши, највећи је на Балкану и један од најзначајнијих у свету.

Историјски архив "Средње Поморавље", основан 1948. године са основном функцијом да прикупља, чува и заштићује, сређује, обрађује, публикује важну архивску грађу и омогуће њену научну, службену и другу употребу. Рад се остварује кроз службе: служба заштите архивске грађе ван архива, у архиву - служба депоа и служба сређивања обраде архивске грађе. У административној згради Историјског архива у Јагодина, налази се и библиотека. Библиотека Архива поседује преко 3.000 библиотечарских јединица и 1.500 периодичних издања. У библиотеци се налази велики број старих и ретких књига од којих је најзначајнија збирка извора Прибављеније III, издате у Бечу 1795. године.

"Светозар Марковић"- културни центар својом програмском оријентацијом задовољава потребе грађана Јагодина за најразноврснији културним садржајима.

Туризам

Својом туристичком понудом град Јагодина је постао неозаобилазна туристичка дестинација како домаћих, тако и страних туриста. У туристичку понуду Јагодина убрајају се Аква парк, Золошки врт, Музеј воштаних фигура, Ђурђево брдо, бројни уређени градски паркови, музеји, као и близина манастира Раваница, Манасија, Каленић, и многобројне друге атракције.

Сам географски положај града, омогућава развој разних видова туризма, од транзитног, градског, сеоског до ловног. Решено је и питање сигнализације, што туристима омогућава лако сналажење у граду.

Здравство

Јагодинска локална самоуправа води бригу о унапређењу здравља грађана улажући значајна средства у побољшање здравствене заштите свих грађана Јагодина, као и кроз редовне годишње акције бесплатних лекарских прегледа грађана свих сеоских и градских Месних заједница.

Дом здравља Јагодина се од 01. јануара 2008. године налази под ингеренцијом Градске управе града Јагодина. Дом здравља обавља примарну здравствену заштиту и његовом саставу раде и сеоске амбуланте.

Дом здравља Јагодина чини 14 служби, а то су: Служба опште медицине, Служба хитне помоћи, Служба социјалне медицине са здравственим васпитањем и поливалентном патронажом, Служба кућног лечења и здравствене неге, Служба ултразвучне дијагностике, Служба лабораторијске дијагностике, Служба стоматолошке здравствене заштите, Служба физикалне медицине, рехабилитације и спортске медицине, Служба медицине рада, Служба хигијенско епидемиолошке заштите, Служба за здравствену заштиту жена, Служба здравствене заштите предшколске деце, Служба здравствене заштите школске деце, Служба за опште, правне, економско финансијске и техничке послове. У Дому здравља се обављају и све врсте систематских прегледа за спортисте, школску и предшколску децу, раднике итд.), као и лекарске комисије за возаче свих категорија (аматери и професионалци).

Општа болница Јагодина представља самосталну здравствену установу, која почев од 01.01.2008. године обавља специјалистичко консултативну и стационарну здравствену делатност на секундарном нивоу. Здравствена заштита се пружа у наменски уређеним просторним капацитетима, чија укупна површина износи 15670 m². Општа болница Јагодина организована је у седам сектора и служби и то: Сектор за интернистичке гране медицине, Сектор за хируршке гране медицине, Служба за гинекологију и акушерство, Служба за педијатрију, Служба за психијатрију, Сектор за зајединичке медицинске делатности, Служба за правне, економско-финансијске, техничке и друге сличне послове.

Активности Савета за здравље доприносе ефикаснијем раду установа примарне здравствене заштите стављајући нагласак на заштиту и промоцију права пацијената. Рад је усмерен на обезбеђивање и спровођење здравствене заштите, као и очување и унапређење здравља свих категорија становништва на територији Града. Остварује се успешна сарадња са свим релевантним институцијама и установама на локалном, регионалном и републичком нивоу, што повезује све чиниоце и ресурсе неопходне за подржавање трајне бриге за здравље грађана.

Правни оквир града Јагодине

На основу чл.17 и чл. 20 Закона о територијалној организацији Републике Србије (Сл. Гласник РС бр.129/07), Јагодина је добила статус града.

Органи града Јагодине су:

- Скупштина града
- Градоначелник
- Градско веће
- Градска управа

Скупштина града представља највиши орган који врши основне функције локалне власти, утврђене Уставом, Законом и Статутом града Јагодине. У вршењу послова из своје надлежности Скупштина доноси Статут, одлуке, правилнике, наредбе, упутства, решења, закључке, препоруке и друге акте. Пословником Скупштине града предвиђен је рад Скупштине и њених радних тела као и избор, састав и надлежности сталних радних тела. Скупштина може по потреби основати и друга радна тела. На изборима одржаним 21.06.2020. године грађани Јагодине су највећи број гласова дали листи "Драган Марковић Палма - Јединствена Србија - Ивица Дачић - Социјалистичка партија Србије - Александар Вучић –Српска напредна странка", Драган Марковић Палма.

На Скупштини одржаној 19.08.2020. године, после верификације мандата одборника, изабран је председник, заменик и секретар Скупштине, као и градоначелник, заменик градоначелника и чланови Градског већа. Скупштина града Јагодине броји 21 одборника.

Градско веће је извршни орган који усклађује остваривање функција Градоначелника и Скупштине града, а исто тако врши и контролно надзорну функцију над радом Градских управа. Градско веће чине градоначелник, заменик градоначелника и девет чланова Градског већа. Градоначелник је председник Градског већа, док је заменик градоначелника члан Градског већа по функцији. Чланове Градског већа бира Скупштина града, на период од четири године. Организација, начин рада, као и одлучивање Градског већа, детаљније се одређује Пословником о раду Градског већа, у складу са законом и Статутом града.

Надлежности Градско већа су да:

1. предлаже Статут, буџет и друге одлуке и акте које доноси Скупштина града,
2. непосредно извршава и стара се о извршавању одлука и других аката Скупштине града,
3. доноси одлуку о привременом финансирању у случају да Скупштина Града не донесе буџет пре почетка фискалне године,
4. оснива градску службу за инспекцију коришћења буџетских средстава и службу за интерну ревизију града,
5. врши надзор над радом градских управа образованих за поједине области, поништава или укида акте градске управе образоване за поједину област који нису у сагласности са законом, статутом и другим општим актом или одлуком које доноси Скупштина града,
6. решава у управном поступку у другом степену о правима и обавезама грађана, предузећа и установа и других организација у управним стварима из надлежности Града,
7. прописује посебне елементе процене ризика и учесталост вршења инспекцијског надзора на основу процене ризика из изворне надлежности Града, као и посебне елементе плана одређеног инспекцијског надзора из изворне надлежности Града,
8. прати реализацију програма пословања и врши координацију рада јавних предузећа чији је оснивач Град,
9. подноси тромесечни извештај о раду јавних предузећа Скупштини града, ради даљег извештавања у складу са законом којим се уређује правни положај јавних предузећа,
10. предлаже акта које доноси Скупштина града ради заштите општег интереса у јавном предузећу и друштву капитала чији је оснивач Град,
11. одлучује решењем о употреби средстава текуће и сталне буџетске резерве,
12. доноси интерни акт о јавним набавкама и План јавних набавки у складу са одлуком о буџету и финансијским планом,
13. стара се о извршавању поверених надлежности из оквира права и дужности Републике,
14. поставља и разрешава начелнике и заменике градских управа за поједине области,
15. усаглашава и даје сагласност на Обједињени правилник о организацији и систематизацији радних места,
16. поставља градског правобраниоца,
17. доноси Процену угрожености и План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама и План заштите од удеса,
18. образује жалбену комисију,
19. образује стручна саветодавна радна тела за поједине послове из своје надлежности,
20. информисе јавност о свом раду,
21. доноси Пословник о раду на предлог градоначелника,
22. врши и друге послове, у складу са законом.

Одлуком о формирању Градских управа, објављеној у „Службеном гласнику града Јагодина“, бр. 14/13, 4-1/14, 5/14, 7-1/14, 13/14, 22/15, 4/16 и 18/16), формирано је осам градских управа и посебне службе.

1. Градска управа за опште, скупштинске, нормативне и заједничке послове

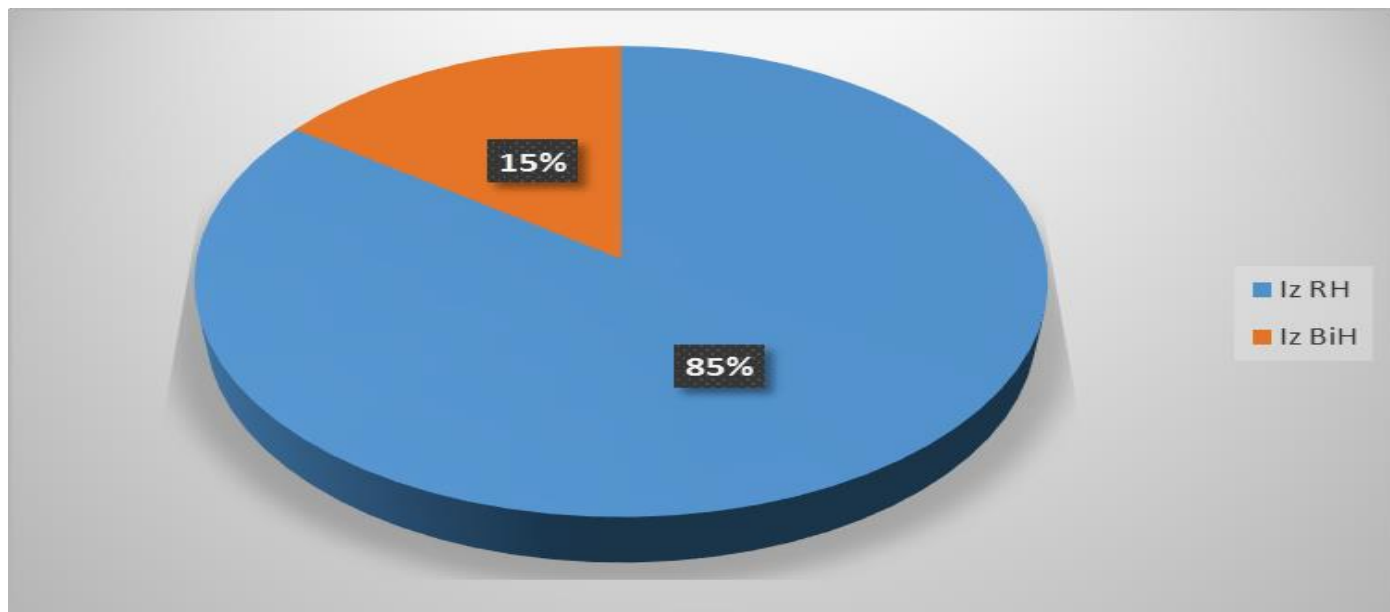
2. Градска управа за урбанизам, грађевинске, стамбене и имовинско правне послове
3. Градска управа за буџет, финансије, привреду, пољопривреду и инвестиције
4. Градска управа за друштвене делатности
5. Градска управа за инспекцијске послове
6. Градска управа за утврђивање, наплату и контролу јавних прихода
7. Градска управа за заштиту животне средине и комуналне послове
8. Посебне службе

Повереништво за избеглице

Повереништво за избеглице формирано је 1992.године. У служби се налазе три радника. Кроз службу повереништва је од 1992. године до данас евидентирано 5.500 избеглих и 4.560 ИРЛ лица. У току таласа избеглица (Олуја) Јагодина је била прихватно-транзитни центар кроз који је прошло, прихваћено и збринуто око 10.000 избеглица. Данас служба повереништва за избеглице и даље ради на прихвату и збрињавању избеглица и интерно расељених лица, чији број је око 5.500 корисника годишње.

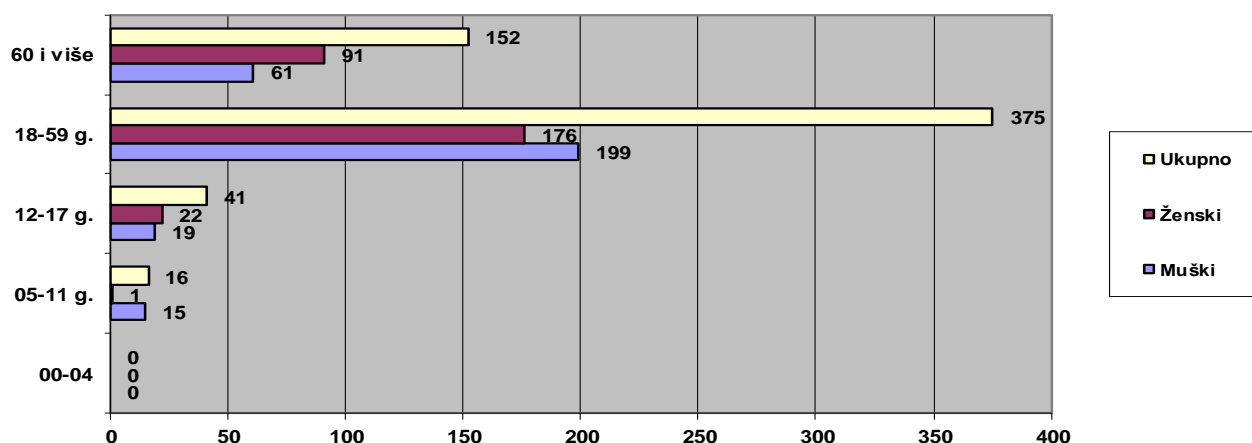
Поглавље 2: Подаци о избеглим и интерно расељеним лицима у Јагодини

Подела према држави порекла

Према попису од 2004/5 формалан избеглички статус има је имало 2380 лица. Из републике Хрватске 1959 а из БиХ 421 лице. Према подацима Комесаријата за избеглице и миграције, у општини Јагодина борави 5.832 интерно расељених лица и 278 избеглих лица.

Подела по старосним групама (УНХЦР стандарди) и полу

У категорији интерно расељених од 1999.године је 5832 лица. Део избегличке популације, у међувремену, напустио је подручје града одласком у неке друге општине на територији Србије ради спајања са матичним породицама, због процене да ће брже решити своје стамбено питање или у потрази за

запослењем. Један, мањи део вратио се у своју домицилну земљу, а један део је напустио ово подручје одласком у треће земље. У погледу структуре ових породица може се закључити да је карактеристичан велики удео старих лица. Остали, већи део избегличке популације дошао је већином са сеоског подручја са типичном структуром пољопривредних домаћинства. Својом основном делатношћу нису наставили да се баве обзиром да се већина сместила у приватне куце на градском подручју у почетку без накнаде за становање, а врло брзо уз рентирање стамбеног простора које и данас траје.

Сада се може говорити о измењеним подацима. Према попису од 2004/05. год на територији града регистровано је 2380 лица која су још увек поседовала избегличке легитимације тј. била у статус избеглице. У међувремену њих око 1454 лица која су узела држављанство, добила боравак и лична документа, али чији се статус у егзистенцијалном смислу није битније променио. Добијањем боравка и докумената, избегла лица нису решила своја основна питања становања и запошљавања те и даље представљају угрожену категорију којој је помоћ неопходна.

У структури интерно расељених лица од 5832 присутних на нашем подручју ИРЛ махом живе у приватном, сопственом или рентираном смештају.

Досадашња активност Града на помоћи избеглим и интерно расељеним лицима одвијала се у делу првог прихвата и обезбеђивању смештаја након Олује. Спорадична помоћ једнако је пружана избеглицама и ИРЛ у свим сегментима неопходне помоћи која је била на располагању за те категорије.

Поглавље 3: Анализа стања и закључци

Анализа контекста и радног окружења је обухватила: Преглед докумената релевантних за питања избеглица и ИПЛ, Анализу стања (SWOT), Анализу заинтересованих страна и Анализу проблема.

Преглед документације о радном окружењу обухватила је неколико кључних националних стратешких докумената релевантних за ову област, актуелни законски оквир који регулише питања избеглих лица у Републици Србији, стратешка документа Града Јагодине и реализоване и актуелне пројекте и програме намењене избеглим и ИПЛ у Граду.

Национални стратешки документи од значаја за питања избеглих и интерно расељених лица су:

Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002, и ревизија март 2011.);

- Национална стратегија за управљање миграцијама (2009.);
- Национална стратегија реинтеграције повратника по споразуму о реадмисији (2009.);
- Стратегија за смањење сиромаштва (2003);
- Национална стратегија одрживог развоја (2008);
- Национална стратегија привредног развоја Републике Србије 2006-2012;
- Национална стратегија запошљавања 2011-2020;
- Стратегија регионалног развоја 2007-2012;
- Стратегија развоја социјалне заштите;
- Национални план акције за децу.

Актуелни законски оквир за питања избеглица је Закон о избеглицама. С обзиром на уочену потребу да тај Закон боље прати актуелне потребе и питања избеглица, сачињен је Предлог Закона о изменама и допунама Закона о избеглицама, који је усвојен у марту 2010. године. Уз то, 8. новембра 2012. године, усвојен је Закон о управљању миграцијама који на свеобухватан начин уређује питање управљања миграцијама.

Локална стратешка документа значајна за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у граду Јагодини су: Стратегија развоја социјалне заштите за подручје Града Јагодина за период 2008-2012 и нацрт Стратегије одрживог развоја Града јагодина 2009-2013.

У Стратегији развоја социјалне заштите идентификоване су следеће области/ проблеми избеглица и ИРЛ:

- решавање статуса и личних докумената у РС
- решавање имовинских питања, радног стажа и пензија у матичним земљама
- стамбено питање
- незапосленост
- делимично нерегулисана здравствена заштита
- друштвена интеграција

Програми и пројекти за избегле и ИРЛ који су до сада реализовани или се актуелно реализују у Јагодини су:

- Пројекти трајне интеграције избеглица у решавању питања становања –Пројекта давања у закуп осталог неизграђеног грађевинског земљишта непосредном погодбом без плаћања закупнине(ради се о 40 плацева са изграђеним стамбеним простором величине 25 м2, где је планирано стамбено збрињавање 40 породица). Такође, град Јагодина је у циљу решавања стамбеног питања за ИРЛ која су била смештена у К.Ц."Коларе", бесплатно доделио плац и опремио га комуналном инфраструктуром а НВО "Европска Перспектива" је на том плацу саградила стамбену зграду у којој је у девет станова смештено исто толико породица.
- Реализована је помоћ у грађевинском материјалу за 25-30 породица избеглих и ИРЛ лица, чији је донатор Дански савет за избеглице.
- Пројекат: доходовни програм – кроз пакете помоћи у алатима, прикључним машинама, пластеницима исп. за рад у области пољопривреде. Донатор је НВО "Солидарност".
- Пројекат: откуп сеоских домаћинстава који реализовао ИНТЕРСОС када се раселио КЦ Коларе.
- Пројекат куповине сеоских домаћинстава за избеглице и ИРЛ, који финансира Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије, уз учешће града Јагодина. Помоћ у грађевинском материјалу за интерно расељена и избегла лица смештена на територији града Јагодине.
- Помоћ у економском оснаживању породица избеглица и интерно расељених лица и повратника.
- Помоћ у трајном стамбеном збрињавању избеглица у оквиру РХП програма кроз откуп сеоског домаћинства и доделом грађевинског материјала

Најважнији закључци овог прегледа документа и активности су следећи:

1. Национална стратегија за решавање проблема избеглих и интерно расељених лица дефинише основне правце деловања у обезбеђивању услова за што бољу локалну интеграцију ове групе људи, а у складу са међународно прихваћеним циљевима.
2. Национална стратегија за управљање миграцијама (2009) дефинише планско и организовано управљање миграцијама праћењем спољних и унутрашњих миграционих кретања, и спровођење активности које ће довести до подстицања регуларних и сузбијања нерегуларних миграција, као и решавање проблема избеглица и интерно расељених лица, ефикасни и ефективни прихват и одржива социо-економска реинтеграција повратника – грађана Републике Србије по основу споразума о реадмисији.
3. Национална стратегија реинтеграције повратника по споразуму о реадмисији (2009) утврђује приоритетне области, као што су: издавање личних докумената, решавање питања смештаја, стварање могућности за запошљавање и остваривање других права, као што су право на здравствену заштиту, образовање, социјалну и породично-правну заштиту, итд. Одсуство координације и размене информација о повратницима представља озбиљну сметњу у регистрацији лица која се враћају по основу реадмисије, утврђивању њихових потреба и пружању адекватне заштите ради њиховог укључивања у нову средину.
4. Остале наведене националне стратегије пружају основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих и интерно расељених лица којима се може допринети унапређењу њиховог животног стандарда и укупног друштвеног положаја.
5. Програми и пројекти који су до сада реализовани, као и они који су у току бавили су се првенствено решавањем стамбених и материјалних проблема избеглих и интерно расељених лица, као и пружањем психосоцијалне и правне помоћи.
6. Локална стратешка документа указују да су избеглице и ИРЛ препозната као посебно осетљива друштвена група, али без спецификованог програма. Њихови проблеми и потребе се не посматрају изоловано од потреба осталих угрожених група становништва.
7. Активности у будућем периоду требало би да буду усмерене на спречавања даљег погоршања виталних карактеристика популације, као и на стварање услова за повећање степена запослености.

Анализа стања у локалној заједници по питањима унапређења положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника извршена је кроз идентификовање досадашних активности и резултата у овом домену и сагледавање позитивних капацитета и слабости локалне заједнице, као и могућности и препрека са којима се суочава у свом радном окружењу. Анализа је обављена коришћењем SWOT

<p><u>Снаге</u> Политичака воља</p>	<p><u>Слабости</u> Неумреженост и немотивисаност институција и</p>
--	---

У Н у Т Р А Ш Њ Е	<p>Расположиви људски ресурси- стручност и искуство у партнерским пројектима</p> <p>Међусекторска сарадња је ново искуство и добра је</p> <p>Стратегија развоја града</p> <p>Развијена инфраструктура</p> <p>Разуђеност територије</p> <p>Буџет из кога се могу усмерити средства</p> <p>Добри привредни потенцијали</p>	<p>невладиних организација</p> <p>Недостатак партнерства са НВО</p> <p>Неактивност избегличких удружења</p> <p>Стопа незапослености у локалној заједници</p> <p>Ограничени финансијски фондови локалне самоуправе</p>
С П О Љ А Ш Њ Е	<p><u>Могућности</u></p> <p>Пројекти преко којих се може доћи до средстава</p> <p>Националне стратегије</p> <p>Активности и програми КИРС-а</p> <p>Постојање планова и програма НСЗ (нарочито за самозапошљавање)</p> <p>Национални план акције за децу- јер су деца избеглица издвојена као посебна група</p>	<p><u>Препреке</u></p> <p>Спора имплементација националних стратегија</p> <p>Смањење донаторских фондова</p> <p>Питање избеглих и ИРЛ није у фокусу шире јавности</p>

Најважнији закључци ове анализе су:

- Локална власт је отворена да заједно са осталим актерима ради на унапређењу положаја избеглица и ИРЛ и повратника, али има лимитирана средства. Област самоорганизовања избеглица и ИРЛ и повратника је, такође, недовољно, односно скоро никако развијена.
- Недовољно се користе стручни људски капацитети и недовољно искоришћавају могућности да се средства прибаве изван локалне средине. То је уско повезано са недостатком праксе успостављања партнерства између јавног и невладиног сектора.
- Пословни сектор је врло мало и незнатно укључен у решавање проблема локалне заједнице у целини, а самим тим и популације избеглица и ИРЛ и повратника.

Анализом заинтересованих страна идентификоване су кључне заинтересоване стране за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника у Граду Јагодина:

Следи преглед главних актера у Граду Јагодина који су на различите начине одговорни и/или укључени у активности везане за положај избеглица, ИРЛ и повратника:

1. Повереништво Комесаријата за избеглице и миграције ради на решавању статусних питања и препознавању свеобухватне проблематике избеглица, ИРЛ и повратника.
2. Градска управа обезбеђује основну документацију, а у складу са својим овлашћењима и надлежностима (Извод из књиге рођених ....)
3. Центар за социјални рад је кадровски и стручно добро опремљена институција социјалне заштите и за избеглице, ИРЛ и повратнике и пружа помоћ у приступању права из области социјалне заштите, а у складу са Законом о социјалној заштити и Одлуком о проширеним правима за Град Јагодину
4. Црвени крст, поред програма које спроводи и који се односе на његову хуманитарну помоћ угроженима у оквиру Народне кухиње, као и дистрибуцију хигијенских пакета, обуће и одеће за ову популацију
5. Национална служба за запошљавање – Филијала Јагодина у оквиру својих редовних делатности евидентира и пружа помоћ у запошљавању избеглих, ИРЛ и повратника

Локални актери своје активности усмерене ка избеглицима, ИРЛ и повратницима спровode у сарадњи са:

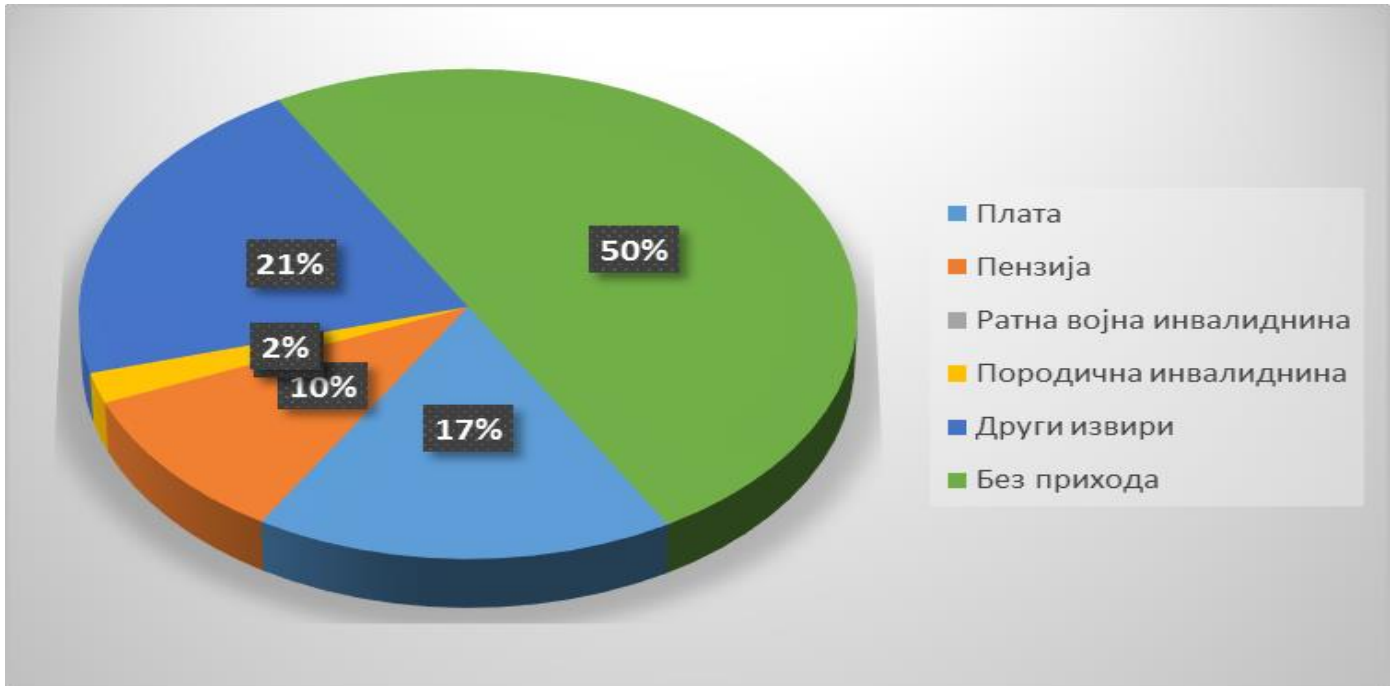
- Комесаријатом за избеглице и миграције РС, који даје упутства и смернице у свакодневном раду повереничкој служби за избеглице, а која се односе на статусна питања, питања смештаја, приступа свим основним правима.
- УНХЦР-ом у делу који се односи на интегративне програме становања, а које УНХЦР спроводи са својим партнерима.

Анализа проблема је показала да су главни проблеми избеглих, интерно расељених лица и повратника у Граду Јагодини следећи:

- Статус имовине на подручјима бивших република СФРЈ још увек је нерешен. Лица са подручја БиХ успела су да остваре своје станарско право и поврате имовину али уколико није у питању приватна, која је махом уништена. Лица са подручја Хрватске нису успела да поврате своје станарско право, а приватна имовина је углавном уништена или са великим степеном оштећења. Њихово учешће у процесу обнове своје привате имовине на подручју Хрватске било је веома мало, обзиром да су услови тих програма били у супротности са њиховим опредељењима (одрицање од избегличког статуса и трајан повратак у Хрватску).
- Нерешено питање одговарајућег стамбеног смештаја избеглих и ИРЛ обзиром да је од 1992. године до данас изграђено само 49 стамбених објеката за 49 породица.

- Висок проценат незапослених избеглица, ИРЛ и повратника у локалној заједници који нису били обухваћени до сада ниједним пројектом Националне службе за запошљавање за преквалификацију, самозапошљавање.

Подела према извору прихода

У складу са својим могућностима, ангажовање локалне заједнице у решавању кључних проблема становања и приступа правима у свим сегментима;

- Непостојање службе за правну помоћ која би обављала прибављање докумената ради омогућавања приступа правима избеглица и ИРЛ лица)
- Висок степен сиромаштва међу избеглицама, ИРЛ и повратницима
- Недовољни и неодговарајући социјално материјални подстицаји за интеграцију избеглих, ИРЛ и повратника
- Пасивност избеглица, ИРЛ и повратника у локалној заједници, у односу на сопствене проблеме која се исказује кроз непостојање свести о потреби самоорганизованости.
- Неодговарајућа подршка старим избеглим и ИРЛ без породичне бриге млађих чланова
- Изражен пострауматски ратни синдром код избеглица и ИРЛ
- ИРЛ не поседују потребну личну документацију: услед измештених или уништених матичних књига, изостанак системске сарадње са надлежним институцијама, као и великог броја непријављене новорођене деце

- Недовољна доступност здравствених услуга за поједине избеглице, ИРЛ и повратнике због недефинисаног статуса и непостојања документације
- Недовољна брига о сопственом здрављу код избеглица и ИРЛ
- Слаба интегрисаност деце избеглица и ИРЛ

ЗАКЉУЧЦИ:

- Негативан природни прираштај, пад стопе фертилитета, миграциони процеси, демографско пражњење целокупног подручја, неповољна старосна структура активног становништва, јасно указују да сви аспекти радне снаге у наредном периоду могу представљати један од проблема и једно од значајних ограничења развоју Града. У овом контексту треба посматрати и питање радног ангажовања избеглица, ИРЛ и повратника.
- Према оценама из Стратегије развоја социјане заштите за подручје Града Јагодине (2008-2012), тежиште развоја Града Јагодине, у наредном периоду, неопходно је ставити у функцију развојних програма којима би се, уз активну популациону политику на нивоу државе, привредни и социјални развој приближио домаћинству, пре свега породицама чији су чланови млађе старосне доби и који располажу могућностима за бављење производњом и у пољопривреди и ван пољопривреде. У том контексту треба развијати мере за трајну интеграцију избеглица, ИРЛ и повратника у руралним подручјима града.
- Основни проблем избеглих, расељених и повратника по основу споразума о реадмисији је прибављање личне документације и решавање статуса. Решењем овог проблема стекли би се услови да се реше и други проблеми и да се остваре права из области социјалне заштите, условљени држављанством РС и пребивалиштем.
- Велики проблем избеглим, расељеним лицима и повратницима по основу споразума о реадмисији је решавање стамбеног питања, јер је решено стамбено питање само малом делу ове популације (207 породица).
- У граду су изражени проблеми запошљавања. Овај проблем погађа домицилно становништво, али је много израженији код избегличке, расељеничке и повратничке популације. Ова популација има својих капацитета који би могли да се искористе, чиме би се овај проблем барем делимично решио (квалификована лица, предузетнички оријентисана лица, ученици и студенти, који би системом школства били оријентисани на „тражена“ занимања)
- Здравствена заштита је обезбеђена само делу ових лица, због њиховог нерегулисаног статуса, па је интеграција ових лица у локалну средину отежана.

ПРЕПОРУКЕ:

- Обезбедити услове за лакше прибављање документације потребне за подношење захтева за прихват у држављанство РС и личне документације, попут формирања посебне канцеларије за правну помоћ при локалној самоуправи
- Омогућити угроженом делу популације ефикасније остваривање права из области социјалне заштите
- Организовати правну помоћ при решавању права на имовину, упис радног стажа и права на пензију остварених у матичним земљама
- Решавати стамбено питање избеглица, ИРЛ и повратника. За решавање овог питања постоји више начина: изградња избегличког и повратничког насеља; откуп старих сеоских кућа са окућницом и обезбеђивање средстава за њихову адаптацију; посредовање локалне самоуправе, Центра за социјални рад у обезбеђивању стамбеног простора за ова лица путем склапања уговора о доживотном издржавању, чиме би се растеретили геронтолошки центри и изашло би се у сусрет старим лицима да остану да живе у својим кућама.
- Заједничком акцијом Националне службе за запошљавање, локалне самоуправе и локалних предузетника, радити на пројектима за запошљавање и самозапошљавање избеглица и ИРЛ. Ускладити ове програме са карактеристикама група корисника које су идентификоване у Националној стратегији за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (егзистенцијално најугроженији, сиромашне радно способне породице, радно способни и предузетнички оријентисани, квалификовани и корисници стипендија и програма преквалификације)
- Стипендирати талентоване и сиромашне ученике и студенте из ове популације
- Регулисати здравствену заштиту свим избеглим, расељеним лицима и повратницима по основу споразума о реадмисији
- Олакшати друштвену интеграцију стварањем свеопште повољније климе прихватања и подршке.
- Имајући на уму растући тренд депопулације – у оквиру овог плана треба развити и подржати активности којима ће се активно борити за побољшање демографске ситуације.

Поглавље 4: Приоритетне циљне групе Акционог плана

Критеријуми за избор приоритетних група у оквиру Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглица, ирл, повратника, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса на територији општине Јагодина у периоду од 2021. – 2025. године су следећи:

- Стамбена угроженост,
- Хитност решавања проблема,
- Истовремена погођеност циљне групе већим бројем проблема и
- Маргинализованост циљне групе.

Крајњи корисници/це Локалног акционог плана за решавање питања положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника одабрани су на бази критеријума који су се пре свега заснивали на тежини и раширености проблема са којима се суочавају грађани и грађанке из избегличке, ИРЛ и повратничке популације:

- Избеглице, ИРЛ и повратнике који немају решено стамбено питање.
- Избеглице, ИРЛ и повратнике који имају тешкоће правне природе (нпр. нерешено питање личних докумената за ИР) и недовољан приступ информацијама
- Радно способне незапослене избеглице, ИРЛ и повратнике
- Незапослено радно способне избеглице, ирл и повратнике без одговарајућих квалификација,
- Незапослено радно способне избеглице, ирл и повратнике без одговарајућих квалификација,
- Становнике нехигијенских насеља из категорија ирл и повратника по основу споразума о реадмисији ромске националности,
- Тражиоце азила,
- Мигранте у потреби без утврђеног статуса.

Посебно рањиве категорије у оквиру приоритетних група су:

- Вишечлане и вишегенерацијске породице,
- Породице без сталних месечних примања или са примањима до висине НСП, посебно са незапосленим члановима старијим од 50 година,
  - Једнородитељске породице са малолетном децом и децом на редовном школовању,
  - Породице избеглица, ирл, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса у којима је жена носилац домаћинства,

- Породице чији је члан/ови особа са инвалидитетом, хронично болесна особа и/или дете са сметњама у развоју,
- Домаћинства лица старијих од 65 година без прихода или са минималним приходима,
- Породице чији је члан смртно настрадао или нестао у сукобима на простору бивше СФРЈ,
- Породице ратних војних инвалида,
- Неписмена лица и лица која не владају језиком средине и
- Малолетна лица, странци, без пратње родитеља или старатеља, односно деца млађа од 18 година, која су се нашао изван земље порекла услед тражења азилу због страха од прогањања или непостојања заштите, услед кршења људских права, оружаног сукоба или немира у земљи порекла, жртве трговине људима, ради сексуалног или другог искоришћавања или бекства од сиромаштва у земљи порекла.

Поглавље 5: Општи и специфични циљеви

Полазећи од анализе стања, локалних ресурса и капацитета, као и од анализе потреба избеглица, интерно расељених лица и повратника у граду Јагодини, утврђен је општи циљ овог плана:

Побољшање егзистенцијалних као и социјално-материјалних услова за интеграцију избеглих, ИРЛ и повратника кроз локалне програме за трајно решавање стамбеног питања и економског оснаживања, што, у оквиру градске популационе политике отвара могућности за охрабривање тих категорија становништва за проширење породица. Такође, овим активностима, предвиђеним ЛАП-ом, подстиче се, између осталог, очување и оживљавање приградских насеља и села, пољопривредне производње и малог предузетништва, као и, у складу са њиховим потребама, стварање услова за побољшање саобраћајне инфраструктуре.

Предвиђене су и мере олакшавања приступа информацијама и правима из различитих области живота.

У 2021. години, дошло је до фокусирања на нове мигрантске категорије, са посебним освртом на економске мигранте, дијаспору и жртве трговине људима, посебно жене и децу. У сарадњи са Комесаријатом за избеглице и миграције Републике Србије, установљено је да је потребна ревизија свих Локалних акционих планова како би се обухватиле ове нове мигрантске категорије.

С тим у вези, општина препознаје свој потенцијал и велики број својих грађана у дијаспори, понајвише у Цирих, Базел, Луцерн, Берн (Швајцарска), Беч, Салцбург, Линц, Инсбрук (Аустрија), Франкфурт, Студгарт, Берлин, Минхен, Дизелдорф (Немачка), Стокхолм, Малме, Хејсинки (Шведска), Сиднеј, Камбера, Мелбурн (Аустралија), Торонто, Ванкувер, Калгари (Канада) и Чикаго (САД). Међутим, град не располаже са званичним подацима о броју лица у дијаспори, нити одржава званичне контакте са тим лицима или организацијама у иностранству. Град се залаже да у будућности отвори званичне канале комуникације са лицима/организацијама у дијаспори, покуша да дође до званичних података и потенцијално именује лице/оформи тело које ће се бавити одржавањем сталних канала комуникације, као и да евентуално организује један годишњи догађај где ће се та лица/организације окупити у матици.

Тренутно, у граду Јагодина не постоји манифестација која је намењена искључиво људима из дијаспоре. Међутим, у летњим месецима се организују бројне активности и манифестације у излетишту „Поток“, и у градском центру. У наредном периоду потенцијално би могао да се отвори штанд за људе који долазе из дијаспоре управо на овакве догађаје и на тај начин се са њима оствари контакт и изврши евиденција.

Град Јагодина не располаже са званичним подацима везаним за страна лица која долазе на привремени боравак, ради остваривања запослења (сезонски радници). У наредном периоду обратиће се

посебна пажња, уколико се примети већи број страних лица са привременим боравком, а која траже запослење.

Што се тиче жртава трговине људима, посебно жене и деце, општина се препознаје, као једна од потенцијалних ризичних тачака за илегалну прекограничну трговину људима. Иако не постоје тренутни подаци нити откривени случајеви трговине људима, град преузима све проактивне мере предострожности, посебно кроз Савет за миграције, чији је стални члан и представник МУП-а, и сталну комуникацију са МУП-ом, а посебно са Управом Граничне полиције. Поред тога, је и у сталном контакту и са Центром за социјални рад, чији је представник такође члан Савета за миграције.

Коначно, по питању демографских трендова на терену, град препознаје негативну демографску слику, иако не постоје званични подаци који се односе само за град Јагодину, већ, углавном су везани за цео Поморавски округ. Од активности које је град спровео у циљу повећања наталитета, могу се издвојити пројекти за труднице и породилје, новорођене бебе добијају 200€, услов да мајка и отац нису запослени у последњих годину дана и најмање 2 године пребивалишта на територији града; незапослене труднице од 3 месеца до навршених 12 месеци добијају за бебе по 12 000 рсд; После више од 30 година у Јагодини су изграђена три нова вртића, а постојећи су комплетно реновиран и климатизовани. У протеклих осам година локална самоуправа је отворила и 26 одељења дечијих вртића у сеоским месним заједницама; Приликом поласка у школу, сваки ђак првак, добија 8000 динара, а ђаци чије су породице у тешкој материјалној ситуацији добијају ранчеве са комплетним школским прибором; Јагодинска локална самоуправа спроводила је низ мера у борби против беле куге, као и повећања наталитета. Једна од тих мера јесте и одлука Скупштине града о финансијској помоћи лицима старијим од 38 година, који први пут ступају у брак. У 2011. години овај вид финансијске помоћи у износи од 3000 еура добило је 20 брачних парова; Сви студенти који студирају у Јагодини, без обзира да ли су из Јагодине или из других градова имају бесплатан улазак у Аква парк, Золошки врт, Музеј воштаних фигура, као и бесплатан улазак насве утакмице које ФК "Јагодина" игра на домаћем терену; Матуранти основних и средњих школа летују бесплатно у Грчкој, путем донација приватних предузетника. У циљу даљег предузимања мера за подстицање наталитета град ће се водити Стратегијом подстицања рађања 2018. године, у циљу достизања њених посебних циљева: ублажавање економске цене подизања детета; усклађивање рада и родитељства, снижавање психолошке цене родитељства; очување и унапређење репродуктивног здравља; решавање проблема неплодности; ка здравом материнству; популациона едукација; активирање локалне самоуправе. У наредном периоду град ће предузимати мере за повећање прихода у складу са повећањем и у остатку државне, снижавање стопе незапослености и подстицање стварања микро и малих предузећа кроз помоћ града/државе у виду подстицајних средстава.

Коначно, као још једну подкатогију економских миграција, са такође директним утицајем на демографску слику града и/или земље, морамо поменути и интерне, односно екстерне миграције.

Интерне миграције, као последица урбанизације на нивоу Републике Србије, су процес исељавања великог броја грађана из руралних и/или мањих руралних средина/општина/градова ка већим урбаним центрима. Последице интерних миграција јесу пад наталитета у мањим срединама, раст просечне старости и нивоу полазне општине и евентуално, гашење најмањих средина. Екстерне миграције су процес одласка грађана изван граница наше земље. Ти грађани потом прелазе у категорију дијаспоре.

Град је препознао проблем интерних и екстерних миграција и у наредном периоду

У оквиру наведених општих циљева, овим акционим планом утврђују се следећи оперативни – специфични циљеви

Специфични циљеви:

Специфични циљ 1:

У периоду од 2021. до 2025. године, у складу с популационом политиком Града Јагодине (мере из ЛАП које кроз трајно стамбено збрињавање и економско оснаживање подстичу и охрабрују ову популацију за проширивање породица), трајно решити стамбено питање за најмање 65 породица избеглих, интерно расељених лица и повратника откупом домаћинства са окућницом;

Специфични циљ 2:

У периоду од 2021. до 2025. године, трајно решити стамбено питање за најмање 10 породица избеглих, интерно расељених лица и повратника доделом монтажних кућа;

Специфични циљ 3:

У периоду од 2021. до 2025. године, трајно решити стамбено питање за најмање 150 породица избеглих, интерно расељених лица и повратника доделом грантова у грађевинском материјалу за довршетак започете градње, или адаптацију безусловних стамбених објеката;

Специфични циљ 4:

У периоду од 2021. до 2025. године, трајно решити стамбено питање за најмање 10 породица избеглих, интерно расељених и повратника, изградњом стамбеног објекта са могућношћу закупа, односно откупа;

Специфични циљ 5:

У периоду од 2021. до 2025. године, економски оснажити најмање 180 породица избеглих, интерно расељених лица и повратника доделом грантова за доходне активности.

Специфични циљ 6.

У периоду од 2021. до 2025. године омогућити јачање капацитета институција локалне самоуправе у управљању миграцијама кроз обуку кадрова за израду пројектних предлога у циљу обезбеђивања средстава намењених мигрантима.

Специфични циљ 7.

У периоду од 2021. до 2025. године град ће се залагати да отвори званичне канале комуникације са лицима/организацијама у дијаспори, покушати да дође до званичних података и потенцијално именује лице/оформи тело које ће се бавити одржавањем сталних канала комуникације, као и да евентуално организује један годишњи догађај где ће се та лица/организације окупити у матици.

Специфични циљ 8.

У периоду од 2021. до 2025. године град ће се залагати да оснажи капацитете и проактивним мерама ублажи интерне и екстерне миграције на својој територији. У овом контексту град је препознао проблем и у наредном периоду ради ублажавања интерних и екстерних миграција осмислиће се мере за реализацију овог циља.

Специфични циљ 9.

У периоду од 2021. до 2025. године град ће се залагати да се осмисле мере које ће за циљ имати смањење депопулације у ширем окружењу.

Специфични циљ 10.

У периоду од 2021. до 2025. године град ће се залагати да се пронађу решења за лакше запошљавање младих. На тај начин спречити или у одређеној мери умањити постотак одласка младих из града у друге регионе.

Поглавље 6: Активности - задаци за реализацију ЛАП-а

ТАБЕЛА ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Специфични циљ 1: У периоду од 2021. до 2025. године, у складу с популационом политиком општине, трајно решити стамбено питање за најмање 65 породица избеглих, интерно расељених лица и повратника откупом домаћинстава с окућницом;							
Активности	планирано време реализације активности	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЛС и/ или остали локални ресурси	Остали извори		
1.1. Обезбеђивање финансијских средстава за откуп домаћинстава		Обезбеђена потребна финансијска средства	Износ обезбеђених финансијских средстава	Људски ресурси		Градска управа	КИРС
1.2. Формирање комисије за избор корисника	15 дана	Формирана комисија	Одлука о формирању комисије.			Градonaчелник	
1.3. Доношење правилника и огласа за избор корисника	7 дана	Усвојен текст правилника и јавног позива.	Записник			Комисија за избор корисника	
1.4. Објављивање огласа за откуп домаћинстава	2 месеца	Објављен јавни позив и прикупљене пријаве	Број пријављених потенцијалних корисника	Људски ресурси, простор и опрема за рад		Комисија градске управе	КИРС

1.5. Избор потенцијалних корисника и обилазак кућа за откуп	3 недеље	Утврђена листа потенцијалних корисника	Записници и конкурсна комисија			Комисија за избор корисника	
1.6. Израда и објављивање прелиминарне листе	15 дана	Утврђена и објављена листа предлога корисника	Записници, извештаји	Људски ресурси		Комисија градске управе	КИРС
1.7. Избор корисника и објављивање коначне листе		Утврђена коначна листа и одлука од најмање 60 корисничких породица за које ће бити откупљена домаћинства, склопљени уговори с корисницима	Број склопљених уговора			Комисија за избор корисника	
1.8. Потписивање тројног уговора између донатора, власника и корисника	10 дана	Потписани споразуми	Број потписаних споразума			Донатор, власник, корисник	Локална самоуправа

1.9. Потписивање купопродајног уговора	7 дана	Потписани купопродајни уговори	Број потписаних уговора			Власник, корисник	Локална самоуправа, КИРС
1.10. Усељавање откупљених домаћинстава		Усељено најмање 60 домаћинства	Број усељених домаћинстава	Људски ресурси, транспортна средства		Градска управа	КИРС Mediji
1.11. Медијска презентација целокупне реализације програма		Објављене информације о програму на локалним ТВ каналима и штампаним медијима	Број и врста ТВ прилога о програму, број чланака у новинама	Простор и време у локалним медијима		Градска управа	КИРС, локални медији

Специфични циљ 2: У периоду од 2021. до 2025. године, трајно решити стамбено питање за најмање 5 породица избеглих, интерно расељених лица и повратника доделом монтажних кућа;

Активност	Време реализације	Очекивани резултат Партнер/и у реализацији	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реачизацији
				Буџет лок. самоуп	Остали извори		
2.1. Одлука Скупштине општине о додели земљишта	2 недеље	Обезбеђена потребна финансијска	Износ обезбеђених финансијских	Људски ресурси		Градска управа	

		средства	средстава				
2.2. Потписивање уговора о реализацији пројекта монтажних кућа, припрема потребне грађевинске документације и добијање локацијске дозволе	8 дана	Уговор о реализацији потписан, грађевинска документација припремљена и добијена локацијска дозвола	Потписан уговор, комплетна грађевинска документација и документација за локацијску дозволу			Градска управа и повереник	
2.3. Формирање комисије за избор корисника	8 дана	Комисија формирана	Састав комисије			Градска управа	
2.4. Усвајање правилника	8 дана	Правилник усвојен	Садржај и сулови правилника			Комисија	КИРС
2.5. Расписивање и спровођење огласа за избор корисника	4 недеље	Објављен оглас, прикупљене пријаве	Врста и број пријава			Комисија градске управе	
2.6. Расписивање тендера за избор добављача	4 недеље	Тендер расписан	Број и квалитет понуда			Комисија градске управе	КИРС
2.7. Потписивање уговора са добављачем	2 недеље	Уговор потписан	Садржај и сулови уговора			Комисија градске управе	КИРС
2.8. Израда прелиминарне листе корисника	2 недеље	Прелиминарна листа комплетирана	Најмање 20 породица прелиминарно одобрено			Комисија градске управе	

2.9. Разматрање приговора, усвајање и објављивање коначне листе корисника	8 дана	Усвојена коначна листа најмање 10 корисничке породице	Донета одлука о коначној листи са најмање 20 корисничких породица			Комисија градске управе	КИРС
2.10. Постављање монтажних кућа	4 месеца	Монтажне куће постављене	Монтажне куће за најмање 20 породица спремне за усељење			Добављач	Комисија
2.11. Потписивање уговора са корисницима и усељење	7 дана	Корисници усељени	Најмање 20 корисничких породица стамбено збринуто у монтажним кућама			Комисија градске управе	
2.12. Медијска промоција програма	2 недеље	Пројекат медијски покривен	ТВ/радио и јавни прикази/чланци			ТВ/радио станице и новине	Локална заједница

Специфични циљ 3: У периоду од 2021. до 2025. године, трајно решити стамбено питање за најмање 150 породица избеглих, интерно расељених лица и повратника доделом грантова у грађевинском материјалу за довршетак започете градње, или адаптацију неусловних стамбених објеката;

Активности	планирано време реализације активности	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЛС и / или остали локални ресурси	Остали извори		
3.1. Обезбеђивање средстава и потписивање уговора		Уговор потписан	Висина средстава			Градска управа	КИРС
3.2. Формирање комисије	15 дана	Формирана Комисија	Одлука о формирању Комисије			Скупштина града	
3.3. Доношење правилника и израда критеријума за одабир приоритетних породица	7 дана	Донесен правилник, израђени критеријуми	Квалитет правилника и критеријума	Постојећи			
Људски ресурси		Комисија градске управе	КИРС				
3.4. Расписивање јавног позива	4 недеље	Расписан јавни позив	Садржај и услови конкурса			Комисија градске управе	
3.5. Избор корисника и израда предлога листе	15 дана	Утврђена и објављена листа	Записници, извештаји			Комисија градске управе	

		предлога корисника					
3.6. Израда и објављивање коначне листе и одлуке о избору корисника	8 дана	Утврђена коначна листа и донета одлука о избору корисника.	Записник	Постојећи			
Људски ресурси		Комисија градске управе	КИРС				
3.7. Расписивање тендера и одабир најбољег добављача	6 недеља	Тендер расписан и одабран најбољи понуђач	Садржај и услови тендера, садржај понуда			Комисија градске управе	
3.8. Потписивање уговора са добављачем	8 дана	Потписан уговор	Услови и садржај уговора			Комисија градске управе	
3.9. Потписивање уговора са корисницима	8 дана	Потписани уговори	Садржај уговора				
3.10. Испорука грађевинског материјала	30 дана	Подељена помоћ	Садржај и квалитет помоћи	Постојећи			

Специфични циљ 4: У периоду од 2021. до 2025. године, трајно решити стамбено питање за најмање 10 породица избеглих, интерно расељених и повратника, изградњом стамбеног објекта са могућношћу закупа, односно откупа;

Активности	планирано време реализације активности	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЛС и/ или остали локални ресурси	Остали извори		
4.1. Одлука Скупштине општине о додели локације за изградњу стамб. зграде	1 месец	Донета одлука	Површина и положај додељене локације			Скупштина града	
4.2. Потписивање Меморандума о разумевању	10 дана	Потписан Меморандум	Садржај Меморандума			Градоначелник , донатор	
4.3. Потписивање уговора између заинтересованих страна	7 дана	Потписан уговор	Број и структура заинтересованих старана - потписница			Градоначелник , донатор, Комесаријат за избеглице И миграције Републике Србије	
4.4. прикупљање грађевинске документације и доношење акта о изградњи	30 дана	Прикупљена грађевинска документација и донесен акт о изградњи	Садржај документације и акта о изградњи			Дирекција за урбанизам и изградњу	

4.5 Расписивање тендера за избор извођача радова избор	1-3 месеца	Расписан и спроведен тендер	Број пријављених натендер, Број пријављених који испињавају услове тендера			, Комисија градске управе	
4.6. Изградња објекта	6-9 месеци	Изграђен објекат	Број и структура стамбених јединица			Извођач радова	
4.7. Формирање комисије за избор корисника	15 дана	Формирана комисија	Број и структура чланова Комисије			Град	
4.8. усвајање правлника и огласа	7 дана	Утврђени услови и критеријуми	Број и врста критеријума			, Комисија градске управе	
4.9. Расписивање и спровођење конкурса	1 месец	Расписан и спроведен					

Специфични циљ 5: У периоду од 2021. до 2025. године, економски оснажити најмање 180 породица избеглих, интерно расељених лица и повратника доделом грантова за доходне активности.

Активности	планирано време реализације активности	Резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЛС и /или остали локални ресурси	Остали извори		
5.1. Обезбеђење средстава кроз уговор о додели средстава за економско оснаживање једница локалне самоуправе	1 месец	Обезбеђена средства	Износ средстава			Донатор, Градска управа	
5.2. Формирање комисије на нивоу локалне самоуправе	15 дана	Формирана комисија	Одлука о формирању комисије.			Градска скупштина	
5.3. Усвајање правилника и огласа	7 дана	Усвојен текст правилника и огласа.	Садржај и услови правилника			Комисија за избор корисника	
5.4. Расписивање јавног позива	1-2 недеље	Расписан јавни позив	Садржај и услови јавног позива			Комисија за избор корисника	
5.5. Избор корисника и евентуално организовање	15-30 дана	Корисници одабрани	Садржај листе и структура			Комисија за избор	

обуке			корисника			корисника	
5.6. Јавна набавка опреме, машина и друге робе која је предмет пакета доходних активности	1-3 месеца	Јавна набавка спроведена	Документација порпуна				
5.7. Избор најповољнијег добављача	7 дана	Најповољнији добављач одабран	Садржај понуда				
5.8. Потписивање уговора са корисником програма	7 дана	Уговори потписани	Услови и садржај уговора				
5.9. Потписивање уговора са добављачем	7 дана	Уговори потписани	Услови и садржај уговора				
5.10. Испорука грантова		Грантови испоручени	Садржај и квалитет грантова				
5.11. Праћење реализације и оцена успешности програма	24 месеца	Прикупљање и анализирање информација о реализацији програма, оцењена успешност	Број и врста анализираних информација, број и врста извештаја и препорука			Градска управа	КИРС

Поглавље 7: Ресурси/буџет

Процењено је да ће за реализацију Локалног плана 2021. до 2025. год. бити укупно потребно око **240.000.000,00 РСД**. Средства за реализацију овог Локалног плана обезбеђиваће се из различитих извора: Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије, делом из буџета градске управе, односно помоћу пројеката који ће се развити на основу овог Локалног плана, као и из других доступних извора.

Поглавље 8: Аранжмани за примену

Аранжмани за примену ЛПА у Граду Јагодини обухватају локалне структуре и различите мере и процедуре које ће осигурати његово успешно спровођење. У оквиру локалних структура, разликују се:

1. Структуре за управљање процесом примене ЛПА и
2. Структуре које су оперативне и примењују ЛПА

Структуру за управљање процесом примене ЛПА, након његовог усвајања, представљаће Савет за управљање миграцијама и трајна решења који је учествовао у његовој изради. Савет ће, као део свог будућег рада, направити План управљања применом Локалног плана.

Савет за управљање миграцијама и трајна решења, као управљачка структура има следеће задатке:

- У потпуности одговара за вођење целокупног процеса примене Локалног плана;
- Именује локалне тимове за управљање пројектима који настану као резултат операционализације Локалног плана;
- Обезбеђује приступ и прикупљање свих података и информација у електронској форми од сваког актера-учесника у процесу унапређења положаја избеглих и ИРЛ у локалној заједници;
- Одржава контакте са свим учесницима у реализацији Локалног плана;
- Управља процесом праћења (мониторинга) и оцењивања успешности (евалуације) Локалног плана;
- Одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука у локалној самоуправи.

Оперативну структуру за примену овог Локалног акционог плана чиниће институције, организације и тимови формиран у циљу непосредне реализације плана и пројеката развијених на основу Локалног плана. У складу са Локалним акционим планом, биће реализована подела улога и одговорности међу различитим актерима у локалној заједници-партнерима у реализацији. Сваки актер ће у складу са принципом јавности и транспарентности рада водити одговарајућу евиденцију и документацију и припремати периодичне извештаје о раду. Извештаји ће бити полазна основа за праћење и оцењивање успешности рада.

Оперативна структура за примену Локалног плана има следеће задатке и одговорности:

- Реализација Локалног акционог плана;
- Непосредна комуникација са корисницима/цама услуга које се обезбеђују Локалним планом;
- Редовно достављање извештаја председнику Савета за управљање миграцијама и трајна решења о свим активностима на спровођењу Локалног плана;

- Учешће у евентуалним обукама за унапређење стручности и компетенција за спровођење задатака Локалног плана;
- Унапређење процеса примене Локалног плана у складу са сугестијама и препорукама управљачке структуре.

Управљачка и оперативна структура ће развити план и механизме међусобне комуникације, пратиће успешност размене информација и ефикасност комуникације у односу на очекиване резултате примене Локалног плана. План комуникације управљачке и оперативне структуре уредиће време и начине размене информација и предузимања одговарајућих акција.

Детаљне годишње планове за наредни период, након 2016. год. припремаће Савет за управљање миграцијама и трајна решења уз активне консултације са оперативним структурама. По потреби, Савет ће формирати и одговарајуће радне тимове. Годишње планове ће усвајати Скупштина Града Јагодине (или други надлежни орган локалне самоуправе).

Механизми праћења, оцењивања успешности примене Локалног плана и доношења евентуалних корективних мера биће дефинисани Планом праћења и оцењивања успешности (планом мониторинга и евалуација).

Поглавље 9: Праћење и оцена успешности

Циљ праћења и оцене успешности (мониторинга и евалуације) ЛАП-а је да се систематично прикупљају подаци, прати и надгледа процес примене и процењује успех ЛАП-а ради предлагања евентуалних измена у активностима на основу налаза и оцена. Мониторинг (као систематски процес прикупљања података) спроводи се континуирано и дугорочно за период од 2021. до 2025. године. Евалуација (као анализа података и оцене о успешности) вршиће се периодично једном годишње. Финална евалуација обавиће се на крају 2025. године. Мониторинг и евалуација укључују свеобухватно сагледавање и реализацију активности – задатака и специфичних циљева. Предмет мониторинга и евалуације: Мониторинг и евалуација укључују целовито сагледавање испуњења активности - задатака и специфичних циљева.

Кључни индикатори утицаја за праћење и оцењивање успешности примене Локалног плана ће бити следећи:

- Број нових услуга - локалних мера / програма за избегла, ИРЛ и повратнике;
- Обухват избеглих, ИРЛ и повратника новим услугама и мерама;
- Структура корисника/ца услуга и мера / програма;
- Ниво укључености различитих актера у пружање услуга избеглим, ИРЛ и повратницима у локалној заједници;
- Обим финансијских средстава издвојених за услуге избеглим, ИРЛ и повратницима;
- Структура финансијских средстава издвојених за услуге избеглим, ИРЛ и повратницима (буџет локалне самоуправе, донаторска средства, други извори...).

Процесни индикатори су дефинисани у склопу табеле Локалног акционог плана.

Методе и технике мониторинга и евалуације:

За успешно обављање мониторинга и евалуације користиће се стандардни сет алата међу којима су:

- Интервју са корисницима (упитници, разговори, анкете),
- Анкете,
- Извештавање и др.

Савет за управљање миграцијама и трајна решења ће бити одговоран за праћење и оцењивање успешности рада на примени Локалног плана акције - вршиће мониторинг (М) и евалуацију (Е). Тим за М и Е чине представници/це -стручна лица из локалних институција и организација које се непосредно или посредно баве питањима избеглих и ИРП, као и представници/це корисничких група овог Локалног плана. Савет за управљање миграцијама и трајна решења ће својим Планом рада дефинисати начин организовања мониторинга и евалуације Локалног плана.